

**OKTATÁSI
HIVATAL**

AZ EUROGRADUATE 2022 SURVEY ELSŐ MAGYAR EREDMÉNYEI

Kutatási gyorsjelentés

Oktatási Hivatal
Felsőoktatási Elemzési Főosztály

Szakmai vezető: Goldfárthné Veres Edit

A gyorsjelentést készítették: Iharosi Tamás, Sági Matild, Seli Júlia, Szemerszki Marianna

2023. július

Minden jog fenntartva!

A kötetben közölt tanulmányok a szerzők véleményét tükrözik, és nem feltétlenül azonosak az Európai Bizottság és Magyarország Kormánya álláspontjával. A támogatók nem tehetők felelőssé a kötet tartalmáért vagy az abban foglalt információk felhasználásáért.

A kiadvány ingyenes, kizárólag zárt körben használható, kereskedelmi forgalomba nem kerülhet. A felhasználás jövedelemszerzés vagy jövedelemfokozás célját nem szolgálhatja.

Tartalom

1	A kutatásról.....	3
1.1	Az Eurograduate 22 survey	3
1.2	A hazai adatfelvétel.....	3
1.2.1	Az adatfelvétel célcsoportja és módszere	3
1.2.2	A kérdőív	3
1.2.3	A kutatás alapsokasága és a minta jellemzői	4
2	Képzési utak a végzés előtt és a végzés után	8
2.1	Középfokú tanulmányok	8
2.2	Felsőfokú tanulmányok a végzettség megszerzése előtt	11
2.3	A felsőfokú végzettség megszerzéséhez kapcsolódó tudás- és tapasztalatszerzés	14
2.3.1	Szakmai gyakorlat.....	14
2.3.2	Nemzetközi mobilitás	17
2.4	Felsőfokú tanulmányok a végzettség megszerzése óta	19
2.5	Nem felsőfokú tanulmányok, képzések a végzést követően	22
3	Jelenlegi munka, munkával való elégedettség, a képzés és a munka illeszkedése	23
3.1	Jelenlegi gazdasági aktivitás	23
	Jelenlegi munkaviszony jellemzői	27
3.2	A képzés és a jelenlegi munka illeszkedése	31
3.2.1	Képzési szint szerinti észlelt illeszkedés.....	31
3.2.2	Képzési terület szerint észlelt illeszkedés	36
3.3	A jelenlegi munkával való elégedettség.....	40
4	Területi mobilitás	43
4.1	Lakóhelyek	43
4.2	A jelenlegi lakóhelyre költözés okai	47
5	Függelék.....	51
5.1	Az alappopuláció, valamint a súlyozatlan és a súlyozott és minta megoszlása a súlyozáshoz használt változók szerint (Iharosi Tamás).....	51
5.1.1	Teljes minta.....	51
5.1.2	A 2016/2017-es tanévben abszolutóriumot szerzettek	52
5.1.3	A 2020/2021-es tanévben abszolutóriumot szerzettek	53

1 A kutatásról

1.1 Az Eurograduate 22 survey

Az *Eurograduate 2022 survey* nemzetközi kérdőíves kutatás célja a felsőoktatásban végzett hallgatók diplomaszerezés utáni pályakövetése, tanulmányi tapasztalataik értékelése, és ennek visszatükröződése a szakmai karrierjükben. A *European Education and Culture Executive Agency (EACEA)* által kezdeményezett projektben 17 európai ország vesz részt, köztük Magyarország is. A két éves projekt az Európai Unió támogatásával történik, Magyarország részéről az Oktatási Hivatal a megvalósító.

Gyorsjelentésünk az *Eurograduate 2022 survey* első hazai eredményeit tárja a nyilvánosság elé.

A nemzetközi projektről bővebb információk a <https://www.eurograduate.eu/about/intentions> oldalon érhető el.

1.2 A hazai adatfelvétel

1.2.1 Az adatfelvétel célcsoportja és módszere

A kutatás célcsoportját a magyarországi felsőoktatási intézményekben a 2016/2017 vagy 2020/2021 tanévben alapképzésben, osztatlan képzésben vagy mesterképzésben abszolutóriumot szerzettek - tehát az adatfelvétel idején 1 illetve 5 éve végzett frissdiplomások - képezték. A több felsőfokú végzettséggel is rendelkezőket arról a felsőfokú képzésükről kérdeztük, amelyet ezen két referencia-év valamelyikében fejeztek be. Az adatfelvétel módszere online kérdőíves megkérdezés volt, amelynek során a célcsoportba tartozó összes frissdiplomás felkérést kapott a kérdőív kitöltésére magyar vagy angol nyelven.

Az adatfelvételt az Oktatási Hivatal Felsőoktatási Elemzési Főosztálya végezte, a Felsőoktatási Információs Rendszer (FIR) által biztosított címlisták alapján, miniszteri elrendeléssel.

A magyarországi adatfelvételre 2022. november 23. és 2023. január 11. között került sor. A kutatás kérdőíve a végzetteknek küldött e-mailben található linken volt elérhető. A kitöltés online felületen történt, angol és magyar nyelvű kérdőív közül lehetett választani. A válaszadás önkéntes volt, az adatokat az Oktatási Hivatal anonim módon kezeli.

Az online megkeresésre beérkezett önkéntes és anonim válaszok alapján létrejött adatbázist a nemzetközi koordinátor központi módszertanának megfelelő módon tisztítottuk és súlyoztuk. A súlyozáshoz szükséges alapsokaságra vonatkozó statisztikai adatok a FIR-ből származnak.

1.2.2 A kérdőív

A kérdőívben a következő témakörök kapcsán szerepeltek kérdések: tanulmányi életút, végzés utáni első munka, valamint jelenlegi munka, kompetenciák, területi mobilitás, személyes társadalmi háttér. A 2016/2017-es tanévben végzetteket a 2018 őszi munkájukról is kérdeztük, így információkat kaptunk az ő végzés utáni egy évben való foglalkozási jellemzőikről is.

A nemzetközi kérdőív hazai adaptációja két ütemben történt. Egyrészt szükség esetén a kérdéseket illetve a válaszkategóriákat a hazai oktatási rendszerhez adaptáltuk (pl. iskolai végzettség kategóriái). Másrészt a hazai kérdőívbe beillesztettük az éves rendszerességű DPR frissdiplomás kérdőív összes olyan standard kérdését, amely nem szerepelt a nemzetközi kérdőívben. Ennek eredményeként az Eurograduate 2022 survey magyar adatbázisából nyert adatok teljes mértékben összehasonlíthatók a korábbi DPR frissdiplomás adatokkal. A képzési területek kategorizálását speciálisan a nemzetközi kutatás paramétereinek megfelelően is képeztük, s ezt jelentettük meg a gyorsjelentésben, de az adatbázis tartalmazza a hazai gyakorlatban alkalmazott, részletes ISCED-F 2013 besorolást is.

Az éves rendszerességű DPR kutatások gyakorlatának megfelelően a hazai felsőoktatási intézményeknek lehetőségük volt intézmény-specifikus kérdésblokkok beillesztésére. Összesen 9 intézmény küldött saját intézményi kérdésblokkot. Az intézményi kérdésblokkok alapesetben a kérdőív végén kerültek lekérdezésre. Kivételt képeztek a nemzetközi kérdőív egy-egy itemsorához kapcsolódó kiegészítő kérdések. A felsőoktatási intézmények számára rendelkezésre bocsátjuk a saját hallgatóikra vonatkozó adatokat, kiegészítve a saját intézményi kérdéseikre adott válaszokkal.

1.2.3 A kutatás alapsokasága és a minta jellemzői

A Felsőoktatási Információs Rendszer adatai alapján a két vizsgált tanévben összesen 108 394 fő szerzett abszolutóriumot a két vizsgált tanévben ISCED6 és ISCED7 szinten. Közülük 94 891 frissdiplomás e-mail címe volt elérhető, ennyi egyedi e-mail címre küldtünk ki felkérő levelet, de ennek egy kis része is érvénytelennek bizonyult. 10 478 fő nyitotta meg a kérdőívet, és töltötte ki legalább az első oldalt, teljes egészében pedig 7 021 fő válaszolt a kérdőívre. Az adatfelvétel során összeállt adatbázis elemszáma tisztítást követően 6 796 fő, ami 6,3%-os válaszadási arányt jelent. A végzés éve szerint jelentős eltérés mutatkozott a válaszadási arányban: az egy éve végzettek 8,1 százalékpontszámmal felül vannak reprezentálva a súlyozatlan mintában, míg az öt évvel ezelőtt végzettek ugyanennyivel alulreprezentáltak. Ezen túlmenően életkor szerinti megoszlás szerint mutatkozik a súlyozatlan mintában jelentősebb torzulás, ami nyilván szorosan összefügg a végzés éve szerinti torzulással.

Az adatokat az IBM SPSS szoftvercsomag raking metodológiájával súlyoztuk a végzés tanéve, képzési szint, képzési terület, nem és korcsoport szerint. A súlyozáshoz szükséges alapsokaságra vonatkozó statisztikai adatok a Felsőoktatási Információs Rendszerből származnak. A súlyozott minta megoszlása kiválóan illeszkedik az alapsokaság megfelelő értékeihez. A súlyozatlan és a súlyozott minta súlyváltozók szerinti megoszlása a függelékben található.

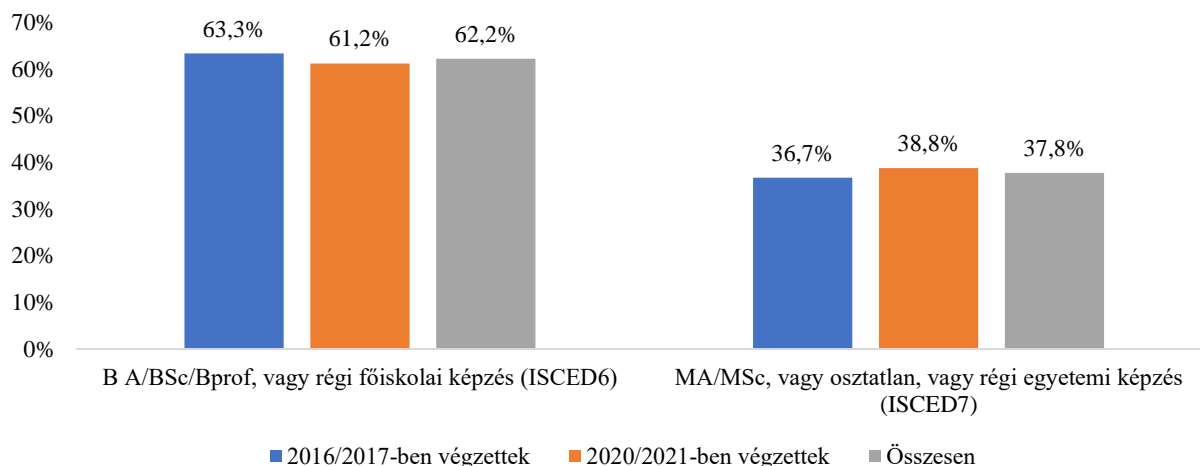
A súlyozott minta 49,5%-a (3367 fő) a 2016/2017-es tanévben fejezte be azt a felsőfokú képzését, amely kapcsán felkértük a kérdőív kitöltésére, 50,5%-uk (3429) pedig a 2020/2021-es tanévben.

A frissdiplomások közel kétharmada alapképzésen, bő harmada pedig osztatlan, vagy mesterképzésen fejezte be a felsőfokú tanulmányait mindkét vizsgálati évben. A BA/BSc/Bprof, vagy régi főiskolai képzésen végzettek aránya a 2016/17-ben végzettek esetén 63,3%, a 2020/21-ben végzetteké 61,2%. Az MA/MSc, vagy osztatlan, vagy régi egyetemi képzésen végzettek aránya a 2016/17-ben végzettek között 36,7%, míg a 2020/21-ben végzettek között 38,8% (1.1. ábra).

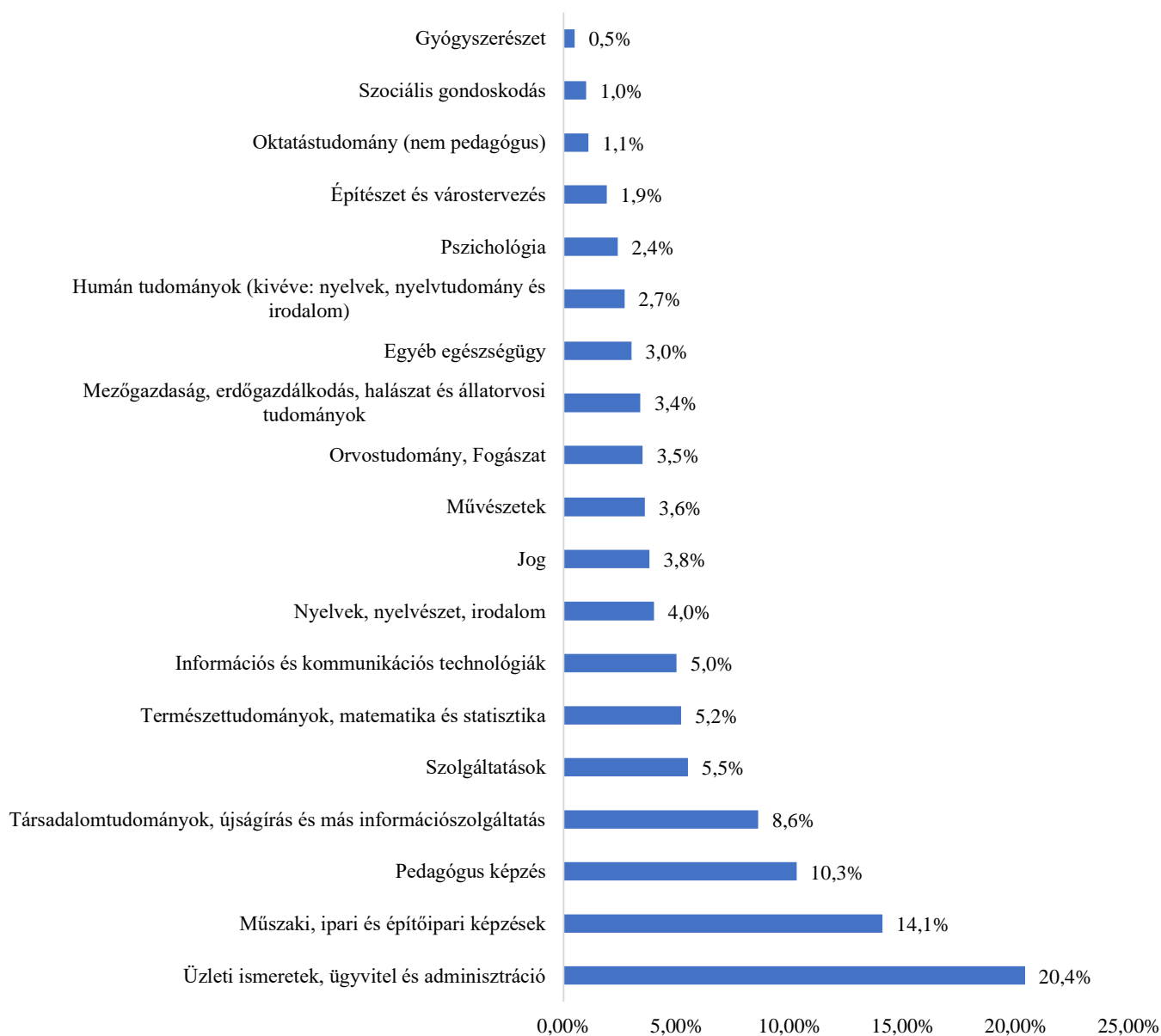
Képzési terület szerint a 2016/17-ben végzettek közül az üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció terület végzettjei voltak a legnagyobb arányban, a válaszadók 20,4%-a ezen a képzési területen tanult. Az ezt követő leggyakoribb képzési terület a műszaki, ipari és építőipari képzési terület volt, 14,1%-kal. A pedagógusképzésen végzettek 10,3%-ban, míg a társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás területen 8,6% végzett. Legkisebb arányban oktatástudomány (nem pedagógus) területen (1,1%), szociális gondoskodás területen (1%) és gyógyszerészetben végeztek (0,5%). (1.2. ábra)

A 2020/21-ben végzettek képzési terület szerinti megoszlása hasonló a négy évvel korábban végzett évfolyaméhoz. A legtöbben ebben az évben is üzleti ismeretek (18,5%), a műszaki, ipari és építőipari képzések (13,9%) és a pedagógusképzések (11,9%) területen szereztek felsőfokú végzettséget. Legkisebb arányban oktatástudomány (1,3%), szolgáltatások (1%) és gyógyszerészet (0,7%) képzési területen tanultak a 2020/21-ben végzettek. (1.3. ábra)

1.1. ábra: A súlyozott frissdiplomás minta képzési szint szerinti megoszlása a végzés éve szerint

1.2. ábra: A 2016/2017-es tanévben abszolutóriumot szerzettek képzési terület szerinti megoszlása

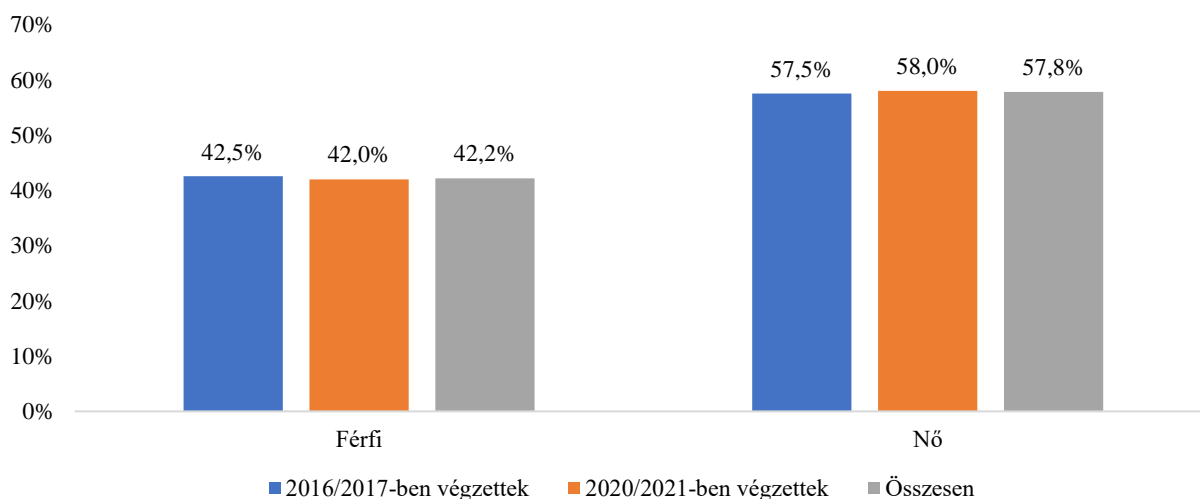

1.3. ábra: A 2020/2021-es tanévben abszolutoriumot szerzettek képzési terület szerinti megoszlása

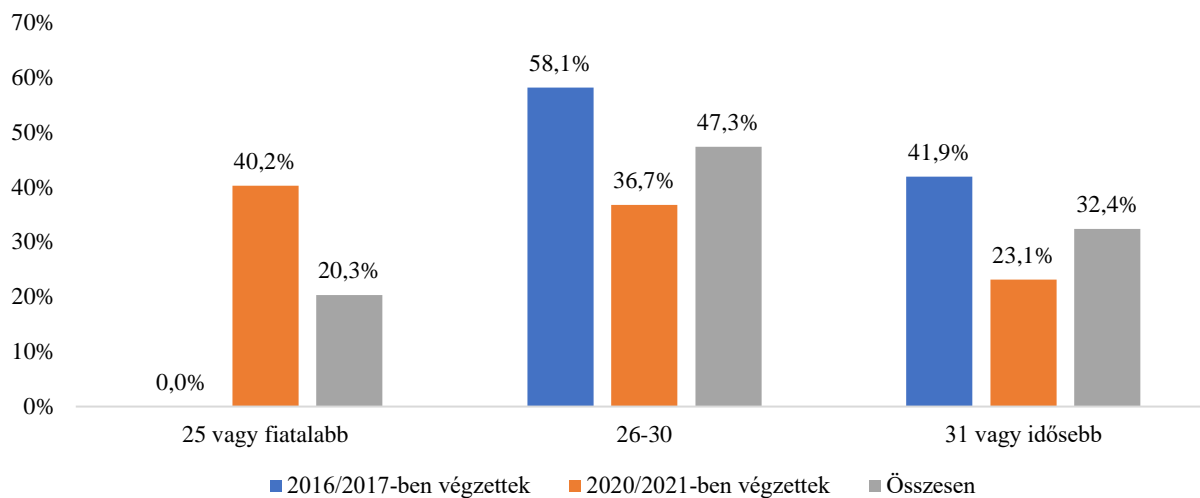
Mindkét vizsgálati évben lényegesen több nő (57,5% illetve 58%) szerzett felsőfokú végzettséget, mint férfi (42,5% illetve 42%). (1.4. ábra)

1.4. ábra: A súlyozott minta nem szerinti megoszlása a végzés éve szerint

Érthető módon a korcsoport szerinti megoszlás egészen eltérő képet mutat a két vizsgált végzeti évfolyam esetén. A 2016/17-ben végzettek között 25 éves vagy annál fiatalabb kitöltő nem volt, 26-30 év között 58,1%, 31 éves vagy idősebb 41,9%-ban töltötte ki a kérdőívet. A 2020/21-ben végzettek esetén a 25 éves vagy annál fiatalabb kitöltők aránya 40,2%, a 26-30 közöttieké 36,7%, míg a 31 éves vagy annál idősebb válaszadók aránya 23,1%. (1.5. ábra)

1.5. ábra: A válaszadók korcsoport szerinti megoszlása

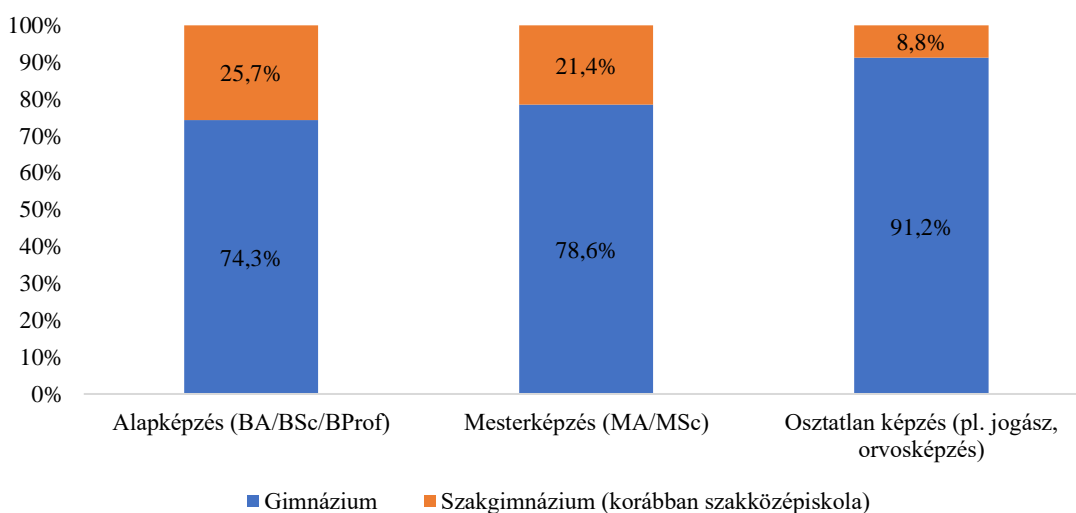

2 Képzési utak a végzés előtt és a végzés után

2.1 Középfokú tanulmányok

A végzettek 23%-a szakgimnáziumban (korábbi nevén szakközépiskolában) szerezte meg érettségi bizonyítványát, 77%-uk pedig gimnáziumban. A 2016/17-ben végzettek körében valamivel magasabb (24%) volt azoknak az aránya, akik szakképzésből érkeztek a felsőoktatásba, mint a 2020/21-ben végzettek körében (22%). A képzési szint szerint is mutatkozik eltérés, a mesterképzésben végzettek 82%-a jelezte, hogy gimnáziumban szerezte meg a középfokú végzettségét, míg az alapképzésben végzettek 74%-a, ami arra utal, hogy mesterképzésig az átlagosnál ritkábban jutottak el azok a fiatalok, akik nem gimnáziumban szereztek érettségit. Különösen igaz ez az osztatlan képzésben szerzett MA/MSc végzettségre. A nők körében ugyancsak felülreprezentált azoknak az aránya, akik gimnáziumban érettségiztek (79%). (2.1. ábra)

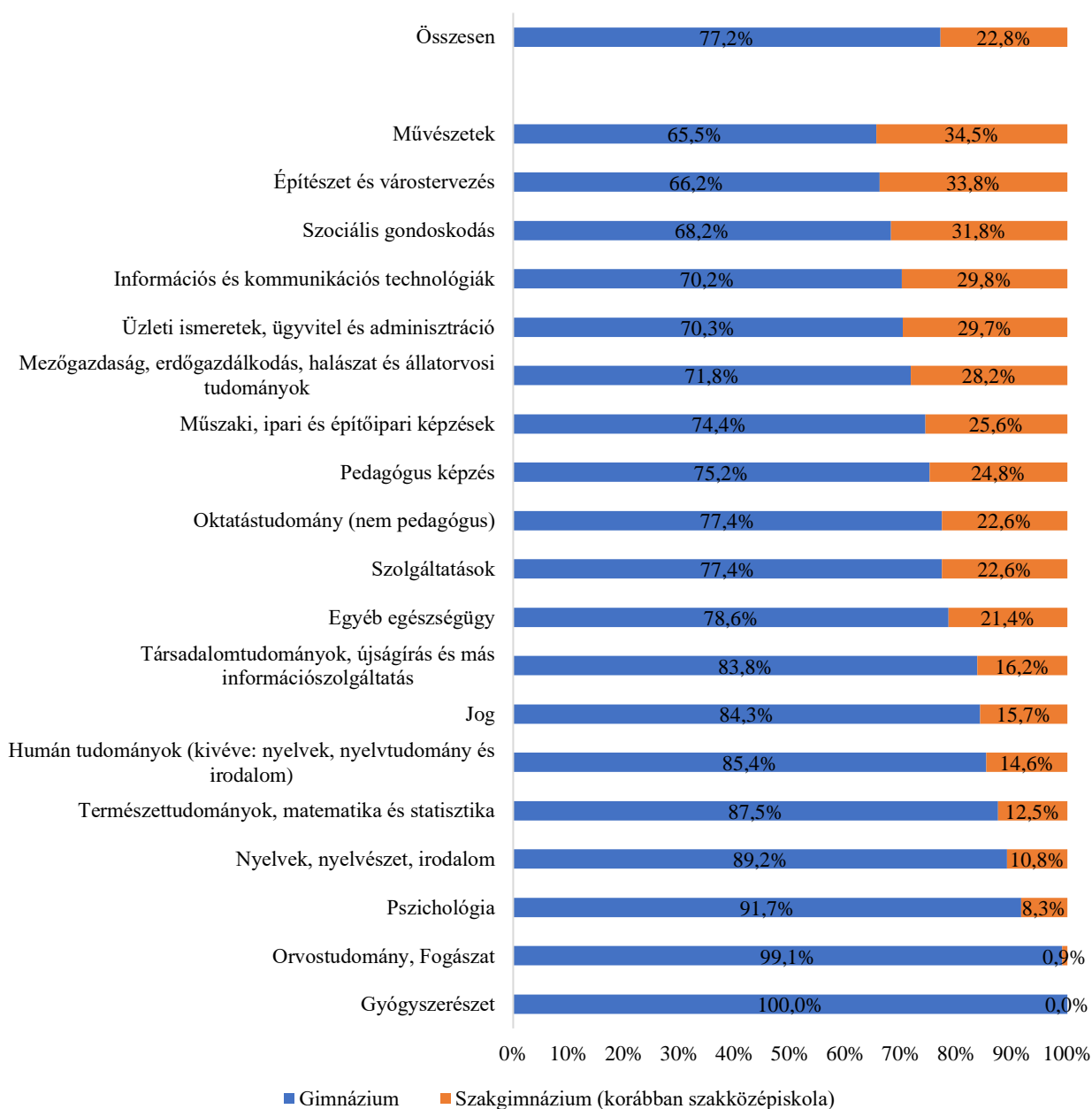
2.1. ábra: Középfokú végzettség típusa a felsőfokú képzés képzési szintje szerint

A középfokú végzettséget a legtöbb frissdiplomás Magyarországon szerezte (94%), 6%-uk pedig külföldön. Ez utóbbi csoporton belül a leggyakrabban a szomszédos országok (Románia, Szerbia, Szlovákia, Ukrajna) fordulnak elő. Általánosnak mondható, hogy a középiskola befejezésének tipikus életkora 19 év (52%). A válaszadók negyede 18 évesen, 17%-a pedig 20 évesen fejezte be középszintű tanulmányait, s mindössze 2% azok aránya, akik 18 éves koruk előtt, 3% pedig azoké, akik 20 éves koruk után szereztek érettségi bizonyítványt, vagy ennek megfelelő végzettséget.

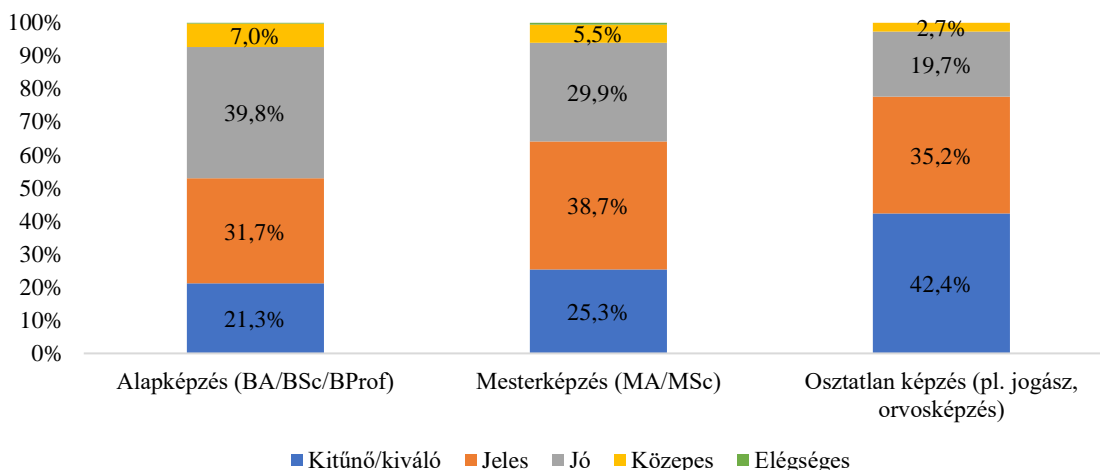
Az átlagosnál többen vannak a szakképzésben érettségizettek a művészeti képzési terület, az üzleti, szociális, informatikai és egyes műszaki képzések esetében, míg alacsony az arányuk az orvostudományi és gyógyszerészeti képzésekben, továbbá a pszichológia szakon, illetve egyes humán- és természettudományi képzésekben. (2.2. ábra)

2.2. ábra: Középiskolai végzettség típusa képzési terület szerint

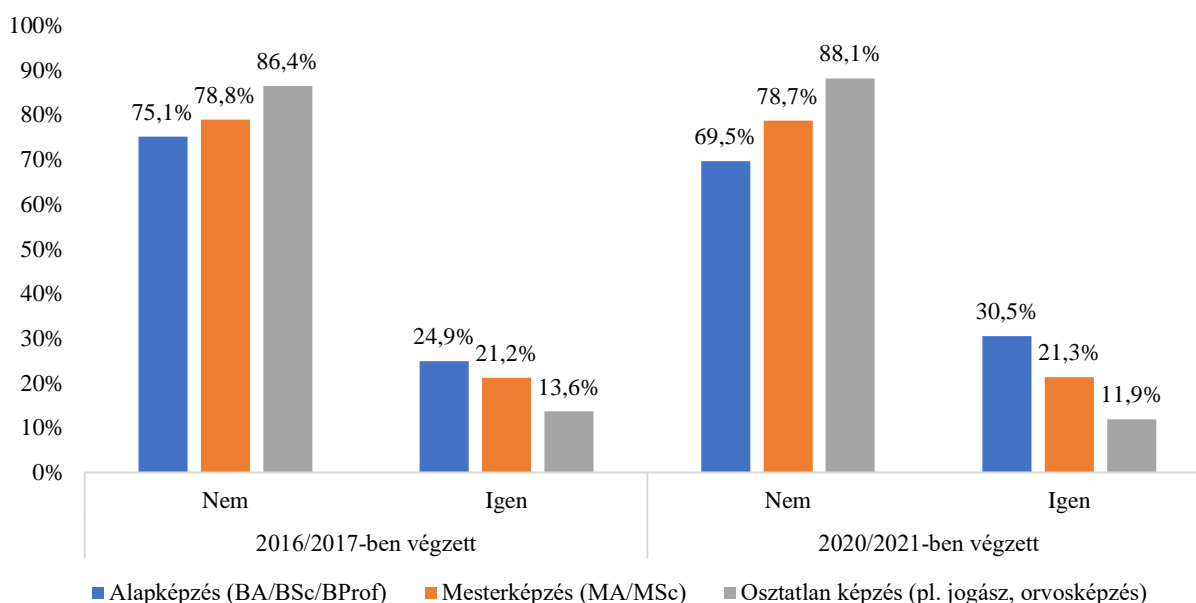
Az érettségi vizsga átlageredménye egyébként kifejezetten jónak tekinthető a végzetek körében, egynegyedük kitűnőre/kiválóra értékelte azt, további egyharmaduk jelesre, míg 35% jóra. Ennél rosszabb értékeléssel (közepes vagy elégséges) a végzetek 7%-a lépett be a felsőoktatásba. A legjobb érettségi eredménnyel az osztatlan képzésekben végzetek büszkélkedhetnek. (2.3. ábra)

2.3. ábra: Érettségi átlageredmény képzési szint szerint

A végzetek negyede (24%) jelezte, hogy már az első felsőoktatásba lépése előtt szerzett valamilyen szakképesítést. Az átlagosnál gyakrabban válaszoltak így azok a végzetek, akik alapképzésben végezték a kérdőív alapjául szolgáló tanulmányaikat, illetve nem nappali munkarendben tanultak. Azt is megfigyelhetjük, hogy azok, akik 2020/21-ben szerezték meg a diplomájukat, nagyobb eséllyel jelentkeztek a felsőoktatásba egy már meglévő szakképesítés birtokában (26%), mint azok, akik náluk valamivel korábban, 2016/17-ben végezték (23%), s különösen igaz ez az alapképzésre. (2.4. ábra)

2.4. ábra: Szerzett-e szakképesítést az első felsőfokú tanulmányok megkezdése előtt

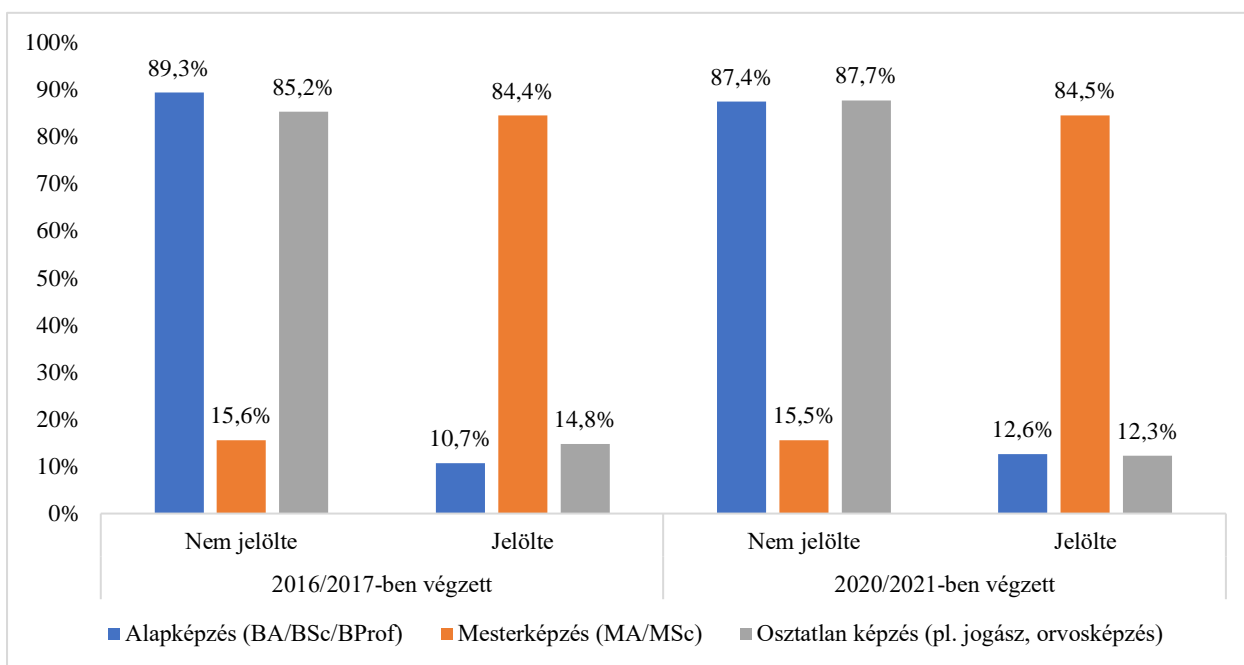
E szakképzettség típusa leggyakrabban valamilyen érettségire épülő szakképesítés volt (41%), kisebb arányban középfokú szakképzés (32%), s 27%-os arányban felsőfokú/felsőoktatási szakképzés. Nagyobb arányban szerezték valamilyen szakképesítést azok a végzetek, akik az érettségijüket szagimnáziumban

(korábbi nevén szakközépiskolában) szerezték, az ebben az intézménytípusban tanulók 56%-a jelezte, hogy még az első felsőoktatási tanulmányok megkezdése előtt szerzett valamilyen szakképesítést, míg a gimnáziumokban érettségizettek 15%-a lépett be úgy a felsőoktatásba, hogy volt már valamilyen, nem elsőfokú szakképzettsége.

2.2 Felsőfokú tanulmányok a végzettség megszerzése előtt

A kérdőíves felmérésben vizsgált célcsoport 32%-a jelezte, hogy szerzett már valamilyen felsőfokú végzettséget a jelenlegi végzettség megszerzése előtt, tehát nem az első diplomáját szerezte meg. Miután ebben a kérdésben a kérdőív alapjául szolgáló végzettség megszerzéséig tartó időszakra kérdeztünk rá, ezért érthető módon az arányokban nem mutatkozik eltérés a szerint, hogy a válaszadó melyik tanévben végzett, a 2016/17-ben végzettek közül és a 2020/21-ben végzettek közül is ugyanolyan arányban tartoznak ebbe a csoportba. Az azonban megfigyelhető, hogy a nem nappali képzésben végzetteknek sokkal nagyobb arányban volt már felsőfokú végzettsége a jelenlegi végzettség megszerzése előtt is (55%), mint azoknak, akik nappali munkarendű képzésben szerezték a kérdezés alapjául szolgáló végzettségüket (24%). Természetesen e körben felülreprezentáltak azok is, akiket a mesterképzésük okán kerestünk fel kérdőívünkkel (hiszen a mesterképzésnek előfeltétele a diploma), de az alapképzésben végzettek 12%-a és az osztatlan képzésekben végzettek 13%-a is abba a csoportba tartozik, amelyik már szerzett valamilyen felsőfokú végzettséget a kérdőív alapjául szolgáló képzése befejezéséig. (2.5. ábra)

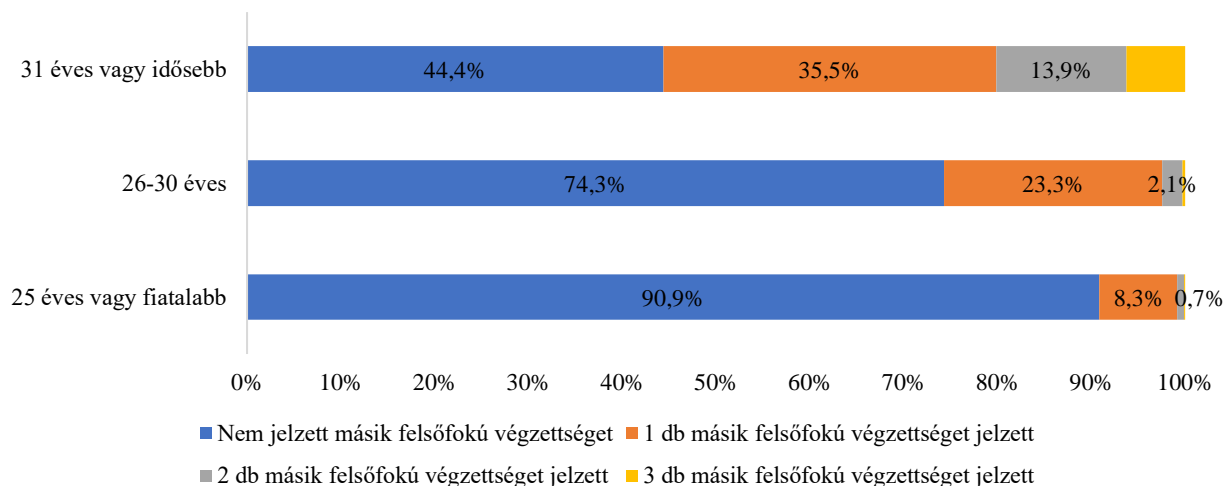
2.5. ábra: Szerzett-e felsőfokú végzettséget a jelenlegi végzettség megszerzése előtt

Amint látható, a mesterképzésben végzettek nem minden esetben jelezték azt, hogy szerezték korábban felsőfokú végzettséget. Amennyiben a végzést megelőző időszakban felsőfokú végzettséggel rendelkezők közé beszámítunk minden mesterképzésben végzettet is (hiszen a mesterképzésben való tanuláshoz és későbbi diplomaszerezéshez előfeltétel egy felsőfokú végzettség), akkor a valamilyen felsőoktatási végzettséggel már a jelenlegi tanulmányok befejezése előtt is rendelkezők aránya valamivel magasabb, 36%-ra tehető.

A válaszadók azt is jelezhetik, ha több végzettséget is szerezték. A megszerzett végzettségek számát tekintve leginkább a képzési szint és az életkori csoportok szerint láthatók különbségek, ez utóbbival egyenes arányban nő az előzetesen megszerzett diplomák száma.

2.6. ábra: A korábban szerzett felsőfokú végzettség száma életkori csoportok szerint

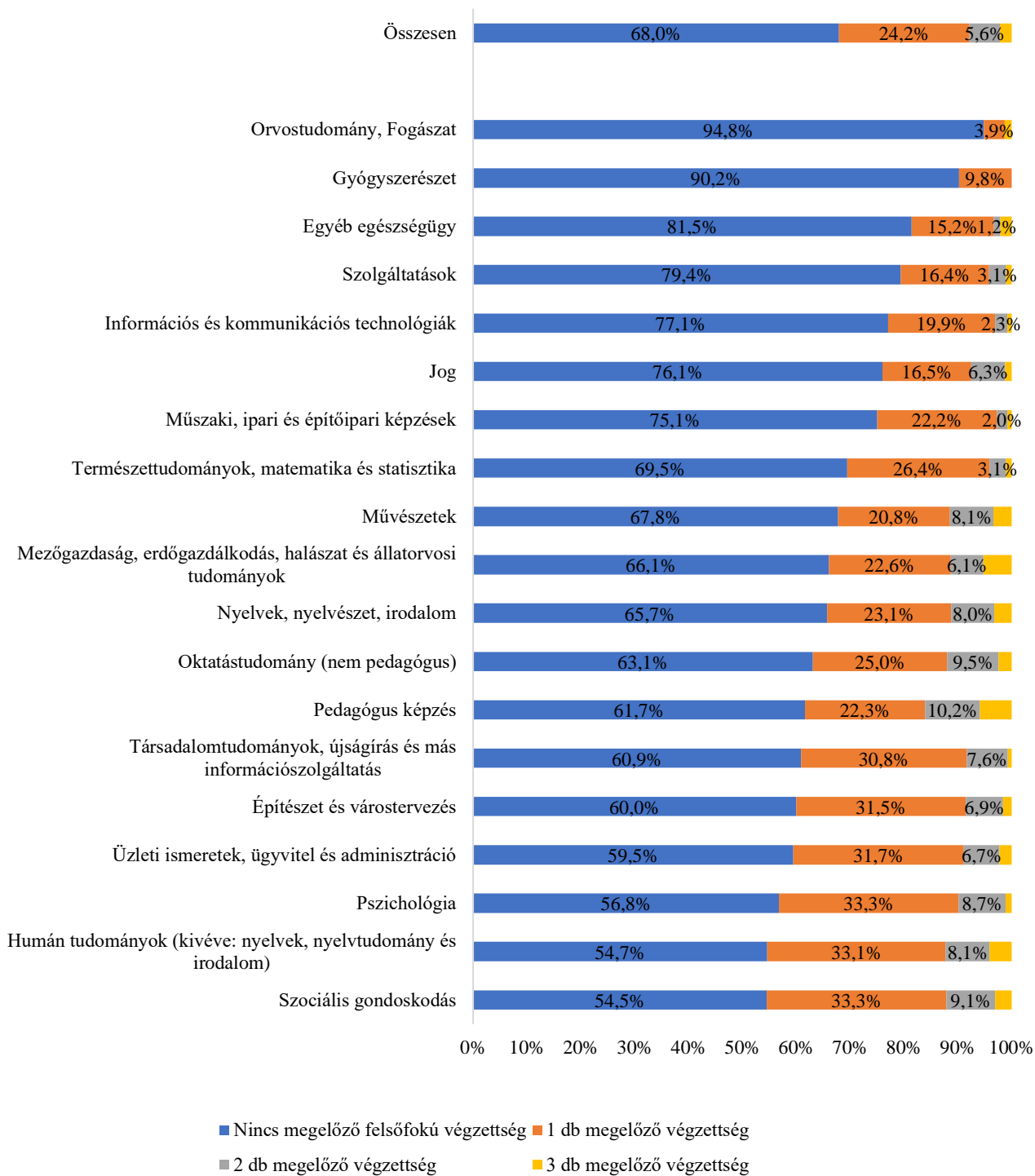

A képzési területek közül legkevésbé az orvosi, gyógyszerészeti, egyéb egészségügyi területen végzettek számoltak be arról, hogy korábban is szereztek felsőfokú végzettséget, míg az átlagosnál jóval gyakrabban kaptunk ilyen választ a szociális gondoskodás, a pszichológia, az üzleti ismeretek, továbbá a humán- és társadalomtudomány egyes területein végzettek esetében. Nyilvánvalóan a képzésterület szerint eltérések jelentős mértékben összefüggenek azzal is, hogy a bolognai képzési rendszerben bizonyos képzések osztatlan formában, míg mások kétciklusú képzési formában elérhetők a hallgatók számára. (2.7. ábra)

Amennyiben figyelembe vesszük, hogy a mesterképzés előfeltétele az alapképzésben szerzett végzettség, akkor az így számított, 36%-nyi, már a jelenlegi végzés előtt más felsőfokú végzettséget is szerző fiatal kb. egyötöde (8%) több diplomát, felsőfokú végzettséget is szerzett, míg négyötödük (az összes végzett 28%-a) egy darab felsőfokú végzettség birtokában volt a jelenlegi végzettség megszerzése előtt.

A legtöbben alapképzésben vagy a korábbi rendszerű főiskolai szinten szereztek megelőző felsőfokú végzettséget, a végzettek 26%-a számolt be erről. Amennyiben azt feltételezzük, hogy a jogszabályok szerint a mesterképzésben végzetteknek is kell legyen ilyen megelőző felsőfokú végzettségük, akkor pedig 32% azok aránya, akiknek van alapképzésben vagy ennek megfelelő szinten szerzett diplomájuk. Felsőoktatási szakképzésben vagy felsőfokú szakképzésben 5% szerzett végzettséget, míg mesterképzésben vagy régi típusú, hagyományos egyetemi képzésben szintén 5%. Elenyésző azoknak a száma (1% alatti), akik PhD végzettségről számoltak be. A korábban is felsőfokú végzettséget szerzett végzettek majdnem kétharmadának a képzési területe egyező volt a jelenlegivel, s ez lényegében független attól, hogy ki hány végzettséget szerzett korábban.

2.7. ábra: A korábban szerzett felsőfokú végzettség száma a képzés területe szerint

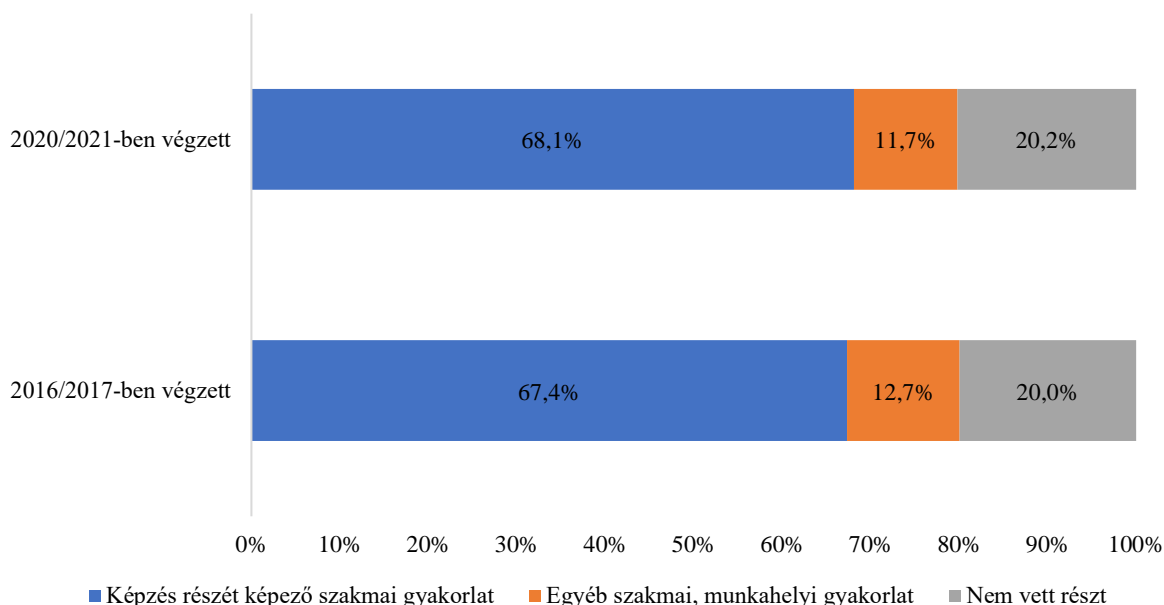
2.3 A felsőfokú végzettség megszerzéséhez kapcsolódó tudás- és tapasztalatszerzés

A mintaleírásban részletesebben olvashatók a kérdőíves adatfelvétel alapjául szolgáló végzettség főbb jellemzői, ebben a részben két, a tanulási életút szempontjából fontos területre térünk ki: a felsőoktatási tanulmányok alatti szakmai gyakorlatra és a felsőfokú tanulmányok alatti nemzetközi mobilitásra.

2.3.1 Szakmai gyakorlat

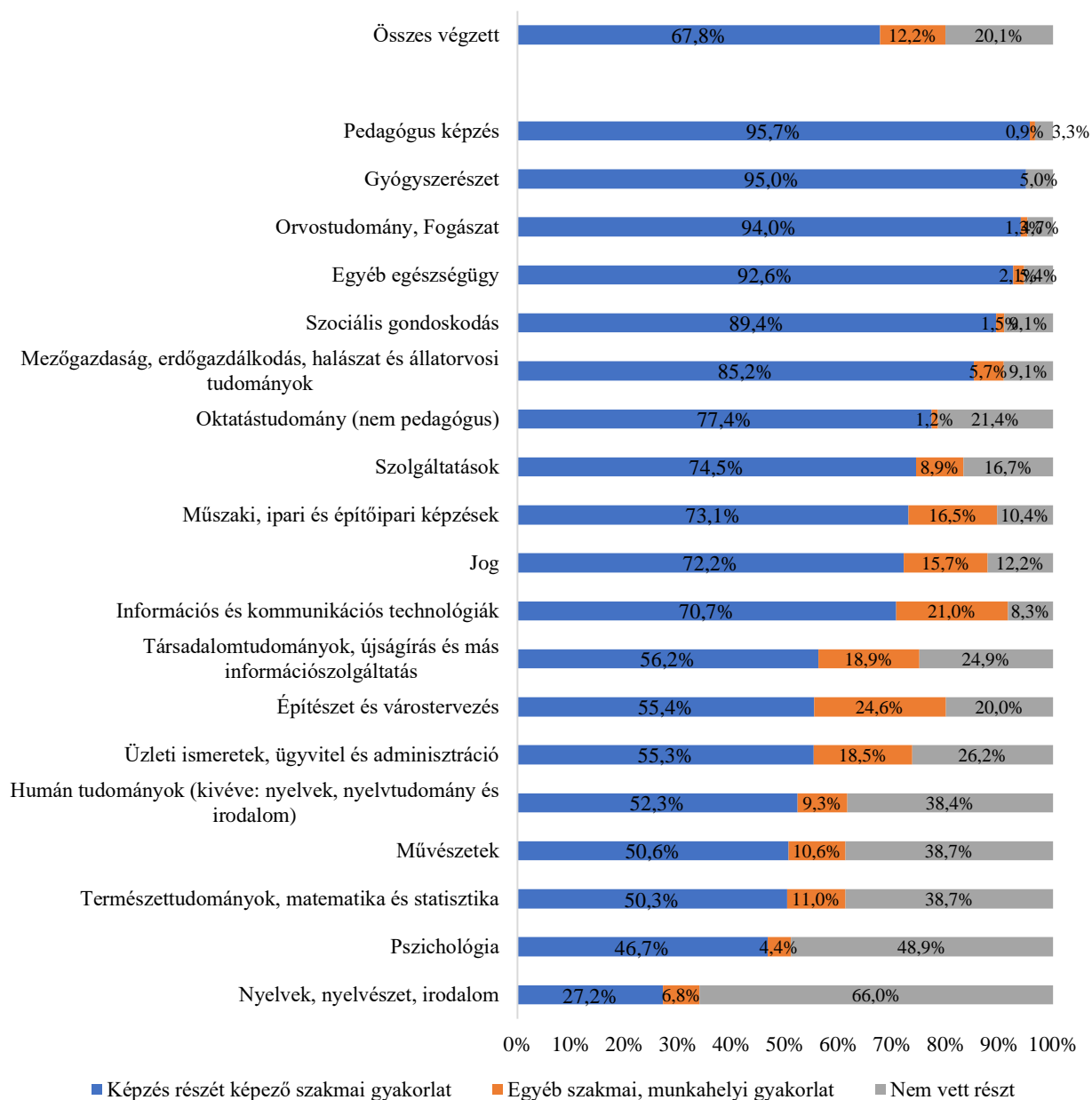
A hazai felsőoktatás legtöbb szakja gyakorlatorientált vagy legalább megköveteli valamilyen szakmai gyakorlat megszerzését a képzés részeként. Nem véletlen tehát, hogy a végzettek kétharmada azt jelezte, hogy a felsőfokú diploma megszerzéséhez vezető képzés során olyan szakmai gyakorlaton vett részt, amelyik kötelező eleme volt a képzési programnak. Ugyanakkor még ezen felül is volt további 12%, akiknek a képzése részeként ugyan nem volt kötelező szakmai gyakorlat végzése (vagy legalábbis nem tudnak róla), azonban mégis részt vettek valamilyen munkahelyi gyakorlaton. A két végzős évfolyam tekintetében nem látható eltérés az adatokban. (2.8. ábra)

2.8. ábra: Szakmai gyakorlaton való részvétel

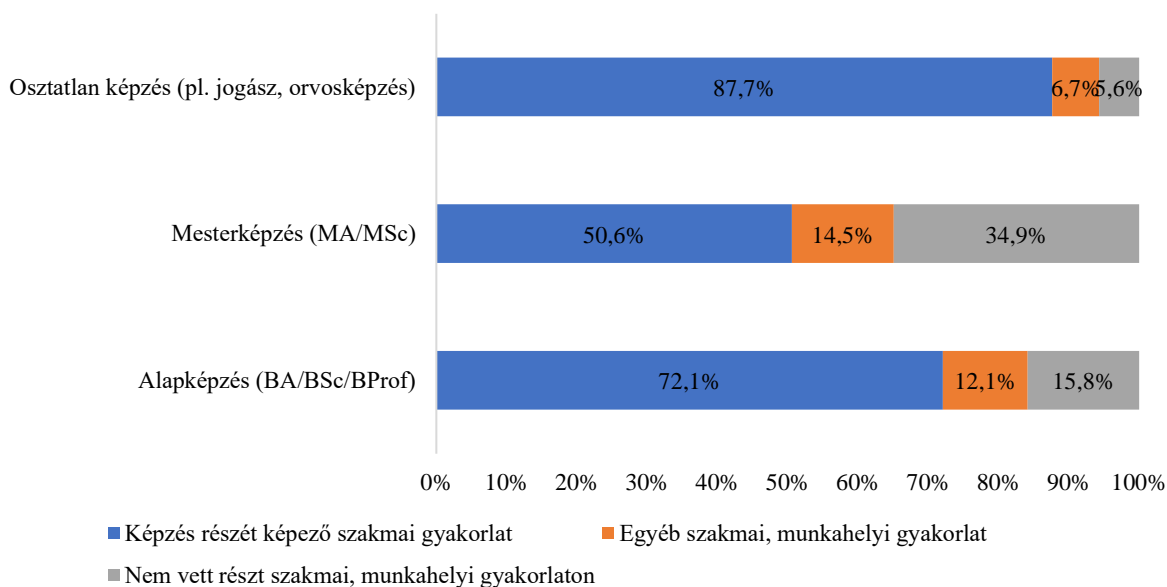
Az, hogy a nők nagyobb arányban vettek részt kötelező szakmai gyakorlaton, minden bizonnyal a képzési jellemzőkkel van összefüggésben, hiszen bizonyos képzési területeken a szakmai gyakorlat szerves részét képezi a felsőfokú tanulmányoknak. Ilyen például a pedagógusképzés és az egészségügyi képzés, ahol az átlagosnál jóval több nő tanul.

2.9. ábra: Szakmai, munkahelyi gyakorlaton való részvétel a képzés területe szerint

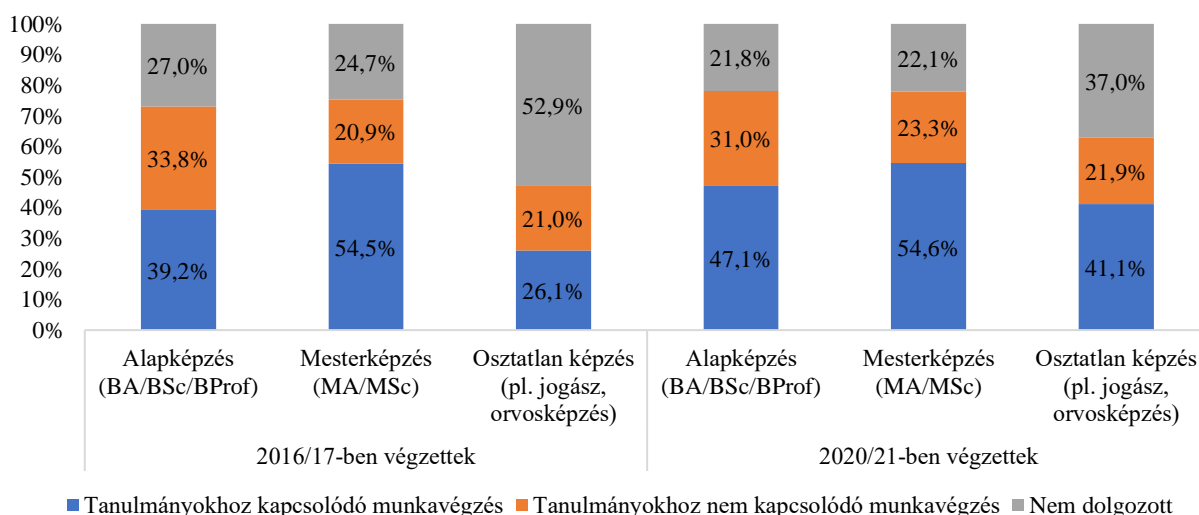
Ugyancsak a képzésterületi és szakos eltérésekkel hozható összefüggésbe, hogy az osztatlan képzésben a legmagasabb azoknak az aránya, akik kötelező szakmai gyakorlatot végeztek (88%), az alapképzésben ez az arány 72%, míg mesterképzésben 51%. A nem kötelező szakmai gyakorlatot végzők aránya ugyan mesterképzésben magasabb (15%), mint alap- (12%) vagy osztatlan képzésben (7%), összességében azonban a mesterképzésben tanulók körében valamivel alacsonyabb azoknak az aránya, akik szakmai gyakorlatról számoltak be tanulmányaik alatt. (2.10. ábra) Ez minden bizonnyal azzal is összefüggésben lehet, hogy a mesterképzést végzők közül sokan már tanulmányaik alatt is dolgoztak, s a legtöbben olyan munkakörökben, amelyek nagymértékben kapcsolódtak a tanulmányaikhoz.

2.10. ábra: Szakmai, munkahelyi gyakorlaton való részvétel képzési szint szerint

A tanulmányok alatti munkavégzés kapcsán egyébként érdekes változásra figyelhetünk fel abban a tekintetben, hogy a két végzős évfolyam közül a 2020/21-ben végzettek szignifikánsan gyakrabban jeleztek munkavállalást a képzésük ideje alatt, s leginkább a szakterületen való munkavégzés aránya növekedett meg. Különösen igaz ez az alap- és osztatlan képzésben végzettekre, itt a tanulmányokhoz kapcsolódó munkavégzés aránya 8% illetve 15%-kal magasabb, mint a 2016/17-es végzős évfolyamnál volt megfigyelhető. (2.11. ábra)

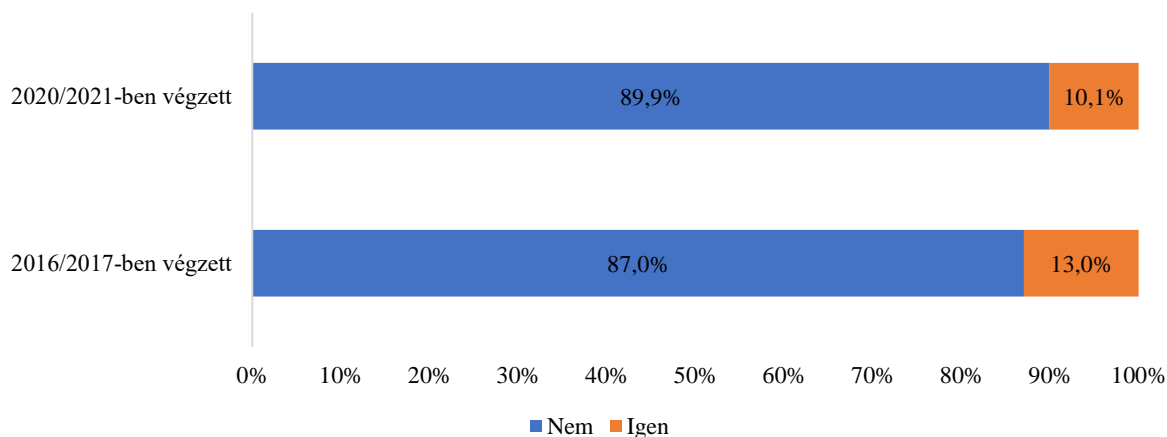
2.11. ábra: Tanulmányok alatti munkavégzés képzési szint szerint

2.3.2 Nemzetközi mobilitás

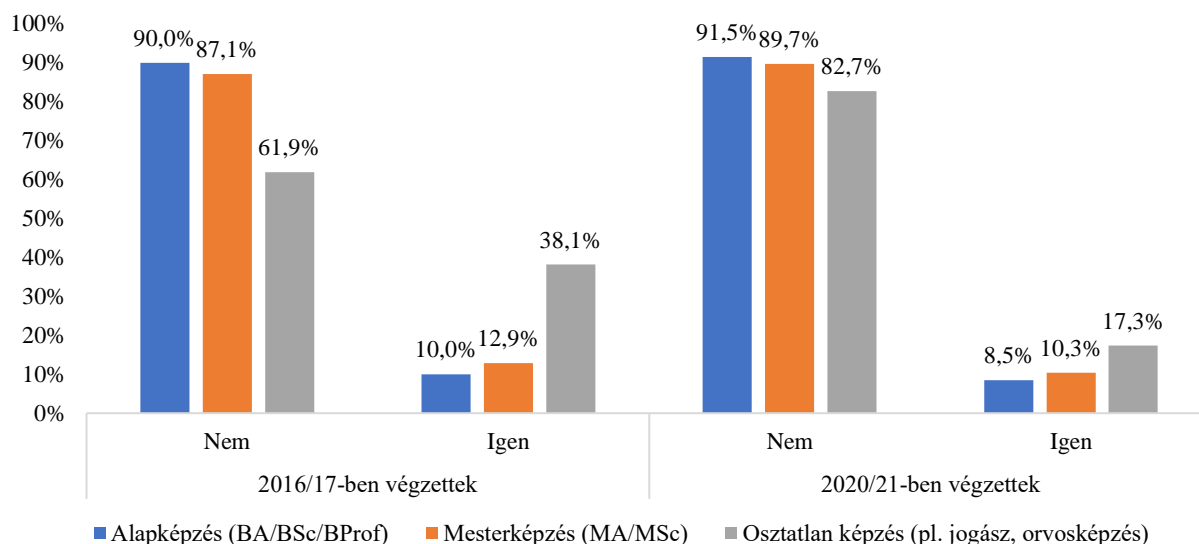
A végzetek 11,5%-a jelezte, hogy részt vett bármilyen külföldi tapasztalatszerzésben a képzés során, a két végzős évfolyam között – feltehetőleg a Covid-19 járvány miatt - mutatkozik némi eltérés: míg a 2016/17-ben végzetek 13%-a vett részt valamilyen külföldi tapasztalatszerzésben a tanulmányaihoz kapcsolódóan, addig a 2020/21-es tanévben végzetek 10%-a. (2.12. ábra)

2.12. ábra: Szerzett-e bármilyen külföldi tapasztalatot a képzés részeként?

A legnagyobb arányban az osztatlan képzésekben végzetek jelezték a külföldi tapasztalatszerzést, minden negyedik végzett. A mesterképzésben végzetek átlagosan 12%-a, az alapképzésben végzetek 9%-a számolt be valamilyen külföldi útról a tanulmányokhoz kapcsolódóan. Ugyanakkor a végzett évfolyamok szerint itt is mutatkozik eltérés, a 2020/21-ben végzetek közül minden képzési formában kevesebben voltak, akiknek volt alkalmuk a külföldi tapasztalatszerzésre. (2.13. ábra)

2.13. ábra: Külföldi tapasztalatszerzés képzési szint szerint

A legtöbben csupán egy nemzetközi mobilitási programban vettek részt (9%), s mindössze bő 2% azoknak az aránya, akik többször is voltak külföldön tanulmányi céllal, vagy szakmai gyakorlat céljából. A kis elemszám ellenére annyi látszik az adatokból, hogy nagyobb eséllyel vettek részt több alkalommal külföldi tapasztalatszerzésen az osztatlan képzésben részt vevők, az ezekben a képzésekben végzetek 8%-a tartozik ebbe a csoportba, a többség (17%) azonban esetükben is csupán egy alkalommal volt külföldön.

A külföldi tapasztalatszerzés leggyakoribb formája a részképzés, a végzetek 6%-a jelölte meg ezt a formát. A második leggyakoribb a külföldi szakmai gyakorlat (4%), míg a nyári egyetem vagy más rövid idejű workshopok a végzetek 2%-át érintették, s csekély azoknak az aránya is, akik nyelvtanfolyamon vagy egyéb képzési formákban vettek részt. (Miután egy kérdezett többféle külföldi mobilitási lehetőséggel is élhetett, a százalékok összege meghaladja a külföldi mobilitásban részt vevők összesített arányát.)

A leggyakrabban megjelölt célországok közé tartozik Németország, Olaszország, Ausztria és Spanyolország, e négy országba irányul a kiutazások csaknem fele.

A részképzések tipikus hossza 4-6 hónap, több mint kétharmaduk ebben az időtartamban valósult meg. A külföldön végzett szakmai gyakorlat hossza ennél változatosabb, bár az esetek kétötödében csak 1-2 hónapos vagy 1 hónapnál rövidebb a külföldi szakmai gyakorlat hossza, akadnak ennél hosszabb időtartamúak is, de jellemzően 6 hónapnál rövidebb azok időtartama. A nyári egyetemek, workshopok időtartama értelemszerűen ritkán haladja meg az 1 hónapot.

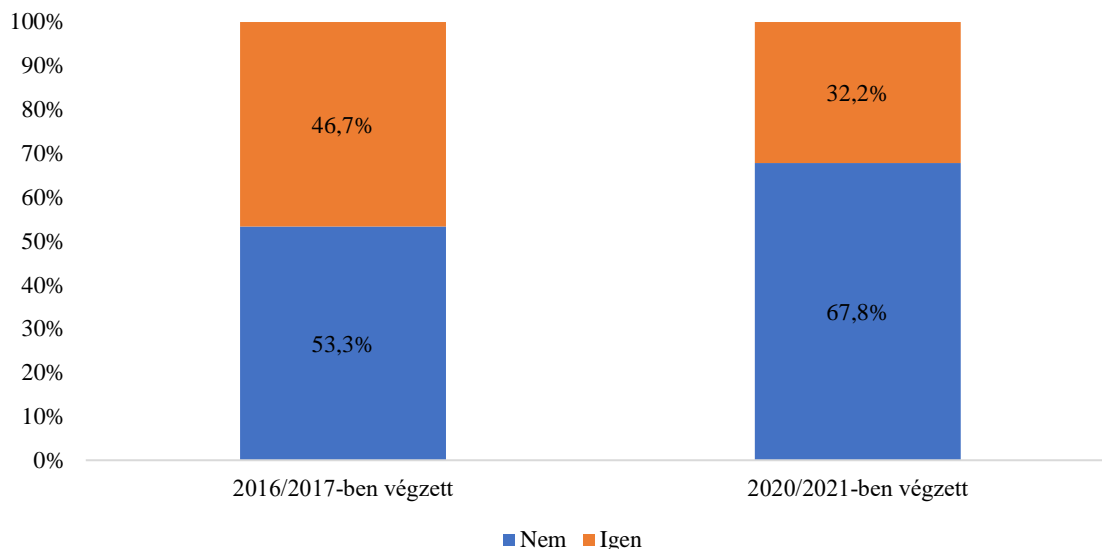
A külföldi mobilitások esetében a támogató szervezetet, programot illetően érdemes a tanulmányok jellege szerint vizsgálni a kiutazásokat. Míg a részképzéseket túlnyomó részt az Erasmus mobilitási program támogatta, esetenként pedig valamilyen más nemzetközi vagy hazai program, a részvételek negyedéhez nem tartozott hallgatói mobilitási program. A szakmai gyakorlatok esetében csaknem minden második mobilitáshoz nem tartozott semmilyen hallgatói mobilitási program, a többi jelentős részben az Erasmus támogatta. A nyelvtanfolyamok és a nyári egyetemi részvételek mintegy 60%-át támogatta valamilyen mobilitási program, de elsősorban nem az Erasmus.

A tanulmányi mobilitás keretében szerzett kreditek az esetek több mint 80%-ában elismertetésre kerültek, míg a külföldi szakmai gyakorlat kapcsán az esetek kevesebb mint felében került sor kreditelismertetésre. Az ezen mobilitások keretében szerzett kreditek száma jellemzően 15 vagy ennél több volt. A nyári egyetemek, workshopok és a nyelvi képzések esetében az esetek túlnyomó részében nem került elismertetésre kredit, ha pedig mégis, akkor az elismert kreditek száma minden esetben 15 ECTS alatt volt.

2.4 Felsőfokú tanulmányok a végzettség megszerzése óta

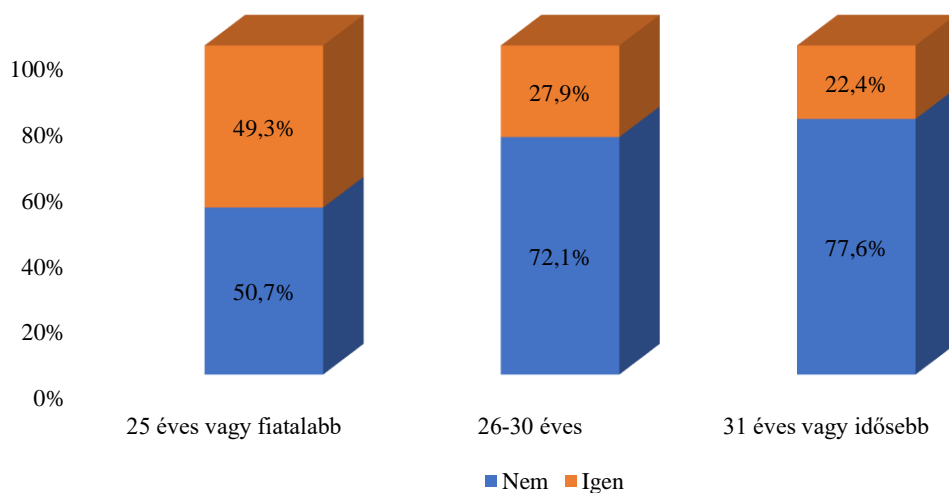
A 2016/17-ben végzett kohorsz 47%-a, a 2020/21-ben végzett évfáratnak pedig a 32%-a tartozik azok közé, akik a kérdőív alapjául szolgáló felsőfokú végzettségük megszerzése óta újabb felsőoktatási tanulmányokat kezdtek. (2.14. ábra)

2.14. ábra: Részt vett a végzést követően más felsőoktatási képzésben?

A további felsőoktatási tanulmányokat folytatók aránya szignifikánsan magasabb azok körében, akik végzésükkor legfeljebb 25 évesek voltak. Közülük minden második végzett kezdett el újabb felsőfokú tanulmányokat, addig a végzésükkor 26-30 évesek 28%-a, az akkor 30 év felett lévőknek pedig a 22%-a. (2.15. ábra)

2.15. ábra: A végzést követően újabb felsőoktatási képzésben való részvétel a végzésükori korcsoport szerint

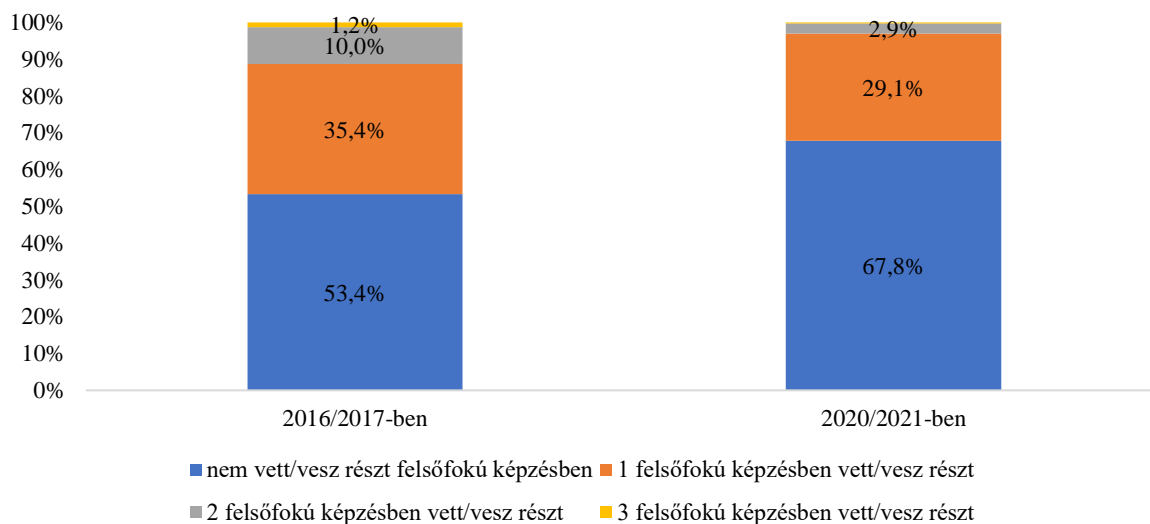

Míg a diplomaszerezést megelőző felsőfokú tanulmányok és kapcsolódó végzettségek esetében nem találtunk nemek szerinti eltérést, a diplomaszerezés utáni felsőfokú tanulmányok esetében azt találtuk, hogy a férfiak nagyobb arányban kezdtek újabb tanulmányokat (42% szemben a nők 37%-os arányával). Miután a magyar felsőoktatás egészét tekintve és így a végzettjeink között is az alapképzésben végzettek adják a többséget, értelemszerűen a későbbi tanulmányok jellemzően mesterképzésre irányulnak. Ez valószínűleg

megmagyarázza a nem szerinti eltéréseket is, hiszen a mintánkban is azt tapasztaltuk, hogy a férfiak aránya mesterképzésben magasabb, mint alap- vagy osztatlan képzésben.

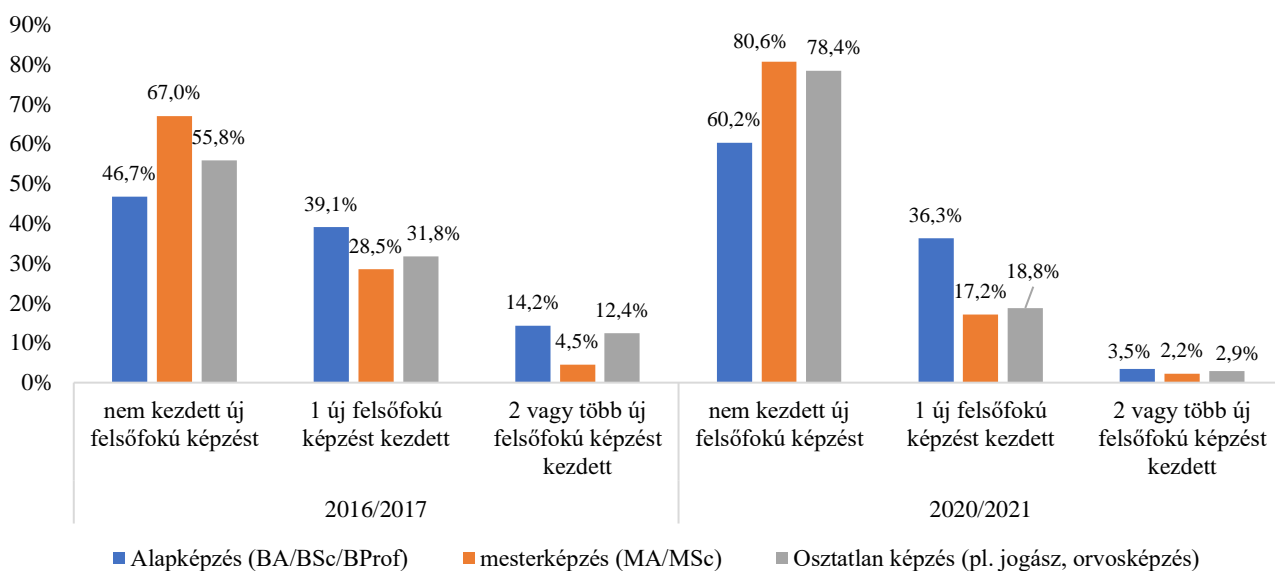
Összességében az új képzést kezdők négyötöde egy képzést kezdett el a végzés óta, 16%-uk két képzést, míg 2% 3 képzést is, ugyanakkor a két vizsgált kohorsz között jelentős az eltérés ebből a szempontból. A 2016/17-ben végzettek közül nemcsak többen kezdtek el újabb felsőoktatási képzést, hanem azok átlagos darabszáma is magasabb, 11% 2 vagy több képzést, 35% egy képzést kezdett el, míg a 2020/21-ben végzettek közül 2 vagy több képzést 3% kezdett, 29% pedig egy képzésről számolt be. (2.16. ábra)

2.16. ábra: Hány felsőoktatási képzésben vett/vesz részt a végzést követően?

A további felsőfokú képzést kezdők gyakrabban kerülnek ki azok közül, akiket az alapképzés elvégzése kapcsán vontuk be a felmérésünkbe, átlagosan 47%-uk válaszolt igennel a kérdésre. A mesterképzésben végzettek 26%-a, míg az osztatlan képzésben végzettek 30%-a kezdett új felsőoktatási tanulmányokat. Ugyanakkor itt is nagyfokú eltérést láthatunk a válaszokban aszerint, hogy melyik tanév végzettjeiről van szó. Mindkét kohorsz esetében azt találjuk, hogy az alapképzésben végzettek kezdenek leggyakrabban újabb felsőfokú tanulmányokat, a 2020/21-es tanévben végzettek 40%-a, a 2016/17-ben végzetteknek pedig az 53%-a jelezte 2022 novemberében, hogy elkezdett vagy már be is fejezett újabb felsőoktatási tanulmányokat. (2.17. ábra)

2.17. ábra: Az újabb felsőfokú képzések darabszáma az eredeti végzettség képzési szintje szerint

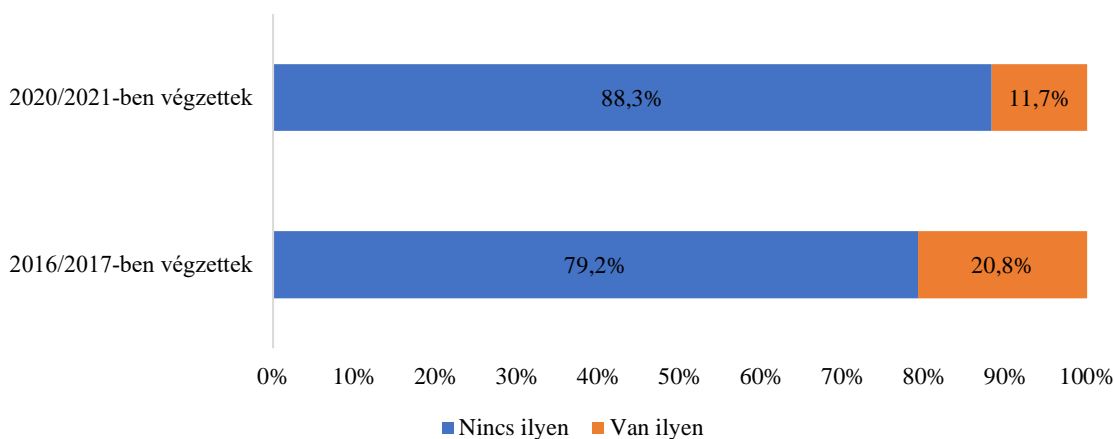

Mindebből az is következik, hogy az alapképzésben végzettek egy része nem feltétlenül a végzés évében kezd újabb tanulmányokat, az adataink azt mutatják, hogy bár többségük egyenes úton halad tovább a mesterképzés felé, az alapképzésben végzettek és később mesterképzést kezdők mintegy harmada, negyede a végzést követő évek valamelyikében kezdi meg tanulmányait. Adataink arra is rámutatnak továbbá, hogy mindkét kohorsz esetében a végzettek bő kétharmada ugyanazon a képzési területen belül folytat tanulmányokat, mint amilyen alapképzésben szerzett végzettséget, s több mint felük marad ugyanabban az intézményben az újabb képzésére, mint ahol előző felsőfokú végzettségét szerezte. Az osztatlan képzés után továbbtanulóknál ugyanez a mintázat rajzolódik ki, azzal az eltéréssel, hogy közülük eleve kevesebben kezdenek felsőfokú tanulmányokat, s valamivel többen késleltetik az újabb képzés megkezdését.

2.5 Nem felsőfokú tanulmányok, képzések a végzést követően

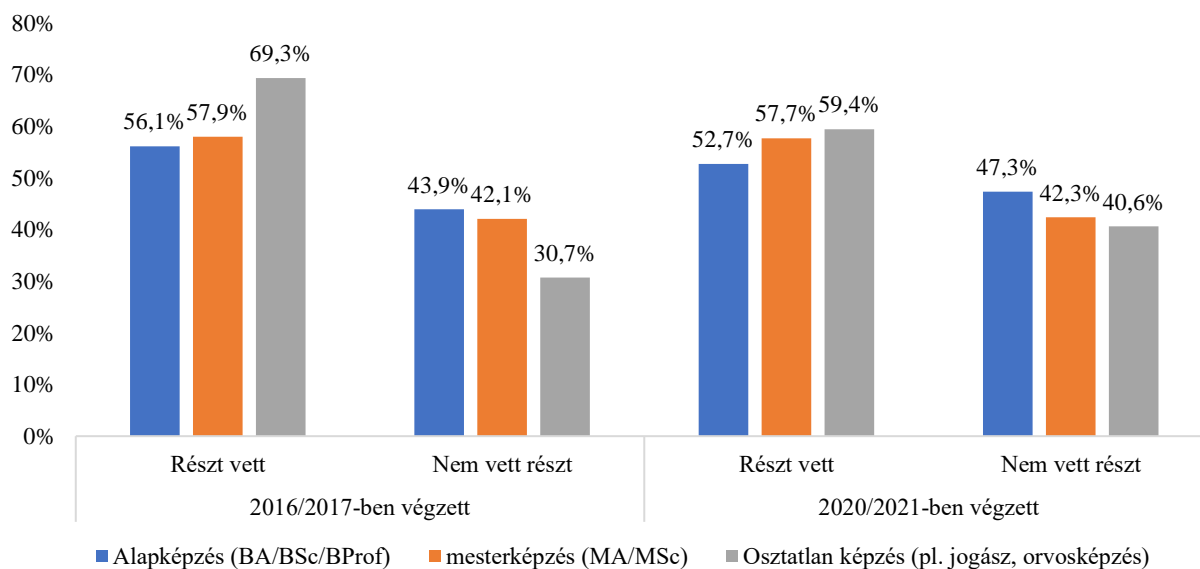
A végzettek 16%-a jelezte, hogy a diploma megszerzése óta részt vett valamilyen szakképzésben, amelyek kétharmada OKJ-képzés, vagy annak megfelelő képzés volt, egyharmada pedig felsőoktatási szakképzés. Míg a 2016/17-ben végzettek 21%-a, addig a 2020/21-ben végzettek 12%-a tartozik abba a csoportba, amelyik elkezdett újabb, nem felsőfokú tanulmányokat. Képzési szint szerint annyiban mutatkozik eltérés, hogy az alap- vagy osztatlan képzésben végzettséget szereztek valamivel gyakrabban kezdtek nem felsőfokú szakmai képzéseket, mint a mesterképzésben diplomát szerzők. (2.18. ábra)

2.18. ábra: Nem felsőfokú szakképzési tanulmányok a végzést követően

A végzeteket a kérdést megelőző 12 hónap során elvégzett egyéb (pl. munkahelyi vagy egyéb tanfolyamok, workshop-ok, szemináriumok, magánórák) képzéseiről is kérdeztük. Ilyen képzésekben a végzettek több mint fele részt vett, s a két végzős évfárat között nem mutatkozik jelentős eltérés ebben a tekintetben: a 2016/17-ben végzettek 58%-a, a 2020/21-ben végzettek 55%-a jelezte, hogy részt vett valamilyen, a munkaerőpiaci kompetenciáit javító egyéb képzésen a kérdést megelőző évben. Az átlagosnál gyakrabban válaszoltak így az osztatlan képzésben végzettek, különösen azok, akik végzettségüket már 2016/17-ben megszerezték. (2.19. ábra)

2.19. ábra: A kérdést megelőző egy évben részt vett-e munkaerőpiaci kompetenciáit javító egyéb képzésen

3 Jelenlegi munka, munkával való elégedettség, a képzés és a munka illeszkedése

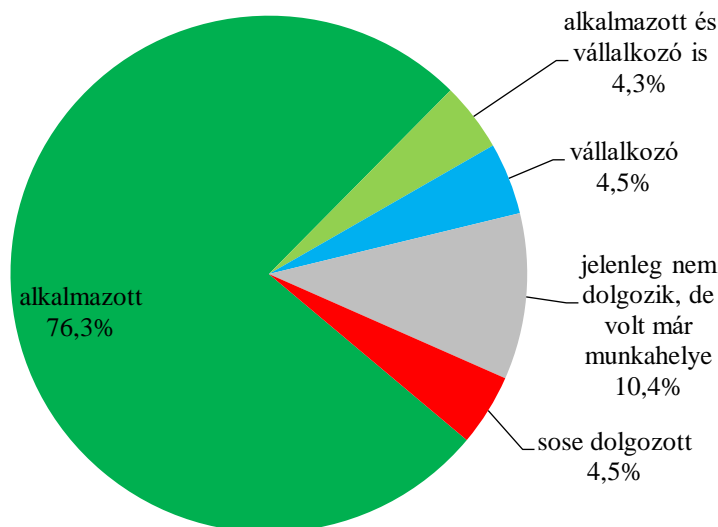
3.1 Jelenlegi gazdasági aktivitás

A kérdőívünkre válaszoló frissdiplomások 85,1%-a jelenleg dolgozik, 10,4%-uk jelenleg nem dolgozik, de végzést követően volt már munkahelye, illetve végzett pénzkereső tevékenységet. 80,6%-uk alkalmazottként dolgozik, közülük 4,3% saját vállalkozásban is tevékenykedik az alkalmazotti munkája mellett; 4,5%-uk pedig kizárólag vállalkozóként tevékenykedik. (3.1. ábra)

A jelenleg nem dolgozó frissdiplomások 36%-a (a teljes minta 12,2%-a) diák; 35,3%-uk (a teljes minta 5,9%-a) gyermekgondozási szabadságon van; 4,9%-uk (a teljes minta 1%-a) háztartásbeli, 25,4%-uk (a teljes minta 3,9%-a) munkanélküli; 7,2%-uk (a teljes minta 1,9%-a) pedig egyéb okból nem dolgozik. A munkaviszonnal rendelkező CSED/GYED/GYES-en levők kétharmadának (62,7%) van fennálló munkaviszonya, de jelenleg nem dolgozik, harmaduk (37,3%-a) viszont aktívan dolgozik is.

Összességében a dolgozó frissdiplomások 83,1%-ának egyetlen munkahelye van, 16,9%-uknak több munkája is van (beleértve a saját vállalkozást is).

3.1. ábra: Jelenlegi gazdasági aktivitás

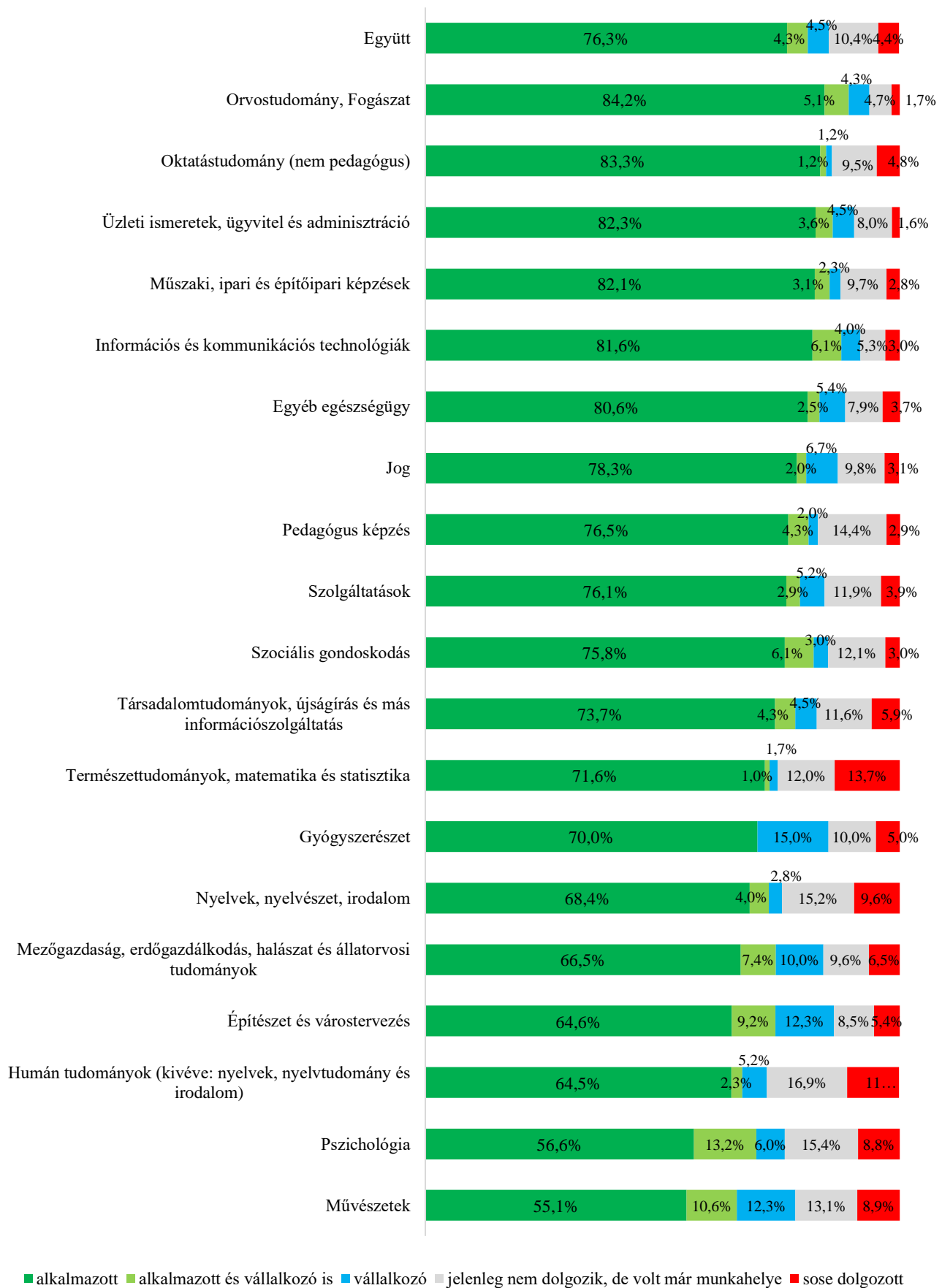
Az öt évvel ezelőtt végzettek körében lényegesen magasabb a vállalkozók aránya, mint az egy éve végzettek körében. Összességében az öt évvel ezelőtt végzettek 10,7%-ának van vállalkozása, ezen belül 5,6%-uk kizárólag vállalkozó, 5,1%-uk pedig az alkalmazotti munkaviszonya mellett folytat vállalkozói tevékenységet is. Az egy éve végzettek 7%-ának van vállalkozása, fele-fele arányban alkalmazotti munka mellett, illetve e nélküli formában. Az öt évvel ezelőtt végzettek körében lényegesen kevesebben vannak olyanok, akik sosem dolgoztak (1,4%) mint az egy évvel ezelőtt végzettek körében (7,4%). Közel ugyanakkora arányban vannak a két végzeti kohorszban azok, akik jelenleg nem dolgoznak, de volt már munkahelyük (10,8% illetve 10,0%). (3.1. táblázat)

Az osztatlan képzésen végzettek körében valamivel magasabb a kizárólag alkalmazottként foglalkoztatottak aránya (80,4%), mint az alap-, vagy mesterképzésen végzettek körében (75,3% illetve 76,9%). Körükben az alkalmazotti munka mellett vállalkozói tevékenységet folytatók aránya is valamivel átlag alatti (3,9%), amit jól magyaráz az a tény, hogy bizonyos alkalmazotti tevékenységek kizárják az önálló vállalkozást. Az alap-,

és a mesterképzésen végzettek vállalkozói tevékenységének gyakorisága közel azonos különbségeket mutat, mint a végzés éve szerinti különbségek (mesterképzésen végzettek 5,7%+5,5%-a vállalkozó, míg az alapképzésen végzettek 3,7%+3,9%-a). Ez esetben valószínű, hogy a szakmai tapasztalat hossza, illetve az életkor befolyásolhatja a vállalkozóvá válásban mutatkozó különbségeket, hiszen a mesterképzést befejezők már legalább 3-4 éve befejezték az alapképzésüket. (3.1. táblázat)

Képzési terület szerinti bontásban jelentős különbségek mutatkoznak a frissdiplomások gazdasági aktivitás szerinti megoszlásában. Átlag fölötti (80-84%) arányban dolgoznak csak alkalmazotti formában azok, akik orvostudomány vagy fogászat, egyéb egészségügy, oktatástudomány, üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció, műszaki, ipari és építőipari képzések, valamint információs és kommunikációs technológiák képzési területen végeztek. Lényegesen átlag alatti arányban (55-67%) dolgoznak viszont kizárólag alkalmazottként a művészetek, pszichológia, építészet és várostervezés, humán tudományok, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok képzési területen végzettek. Ugyanakkor az átlag fölötti a vállalkozók aránya azok körében, akik művészetek (22,9%), építészet és várostervezés (21,5%), pszichológia (19,2%), mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok (17,2%) illetve gyógyszerészet (13,9%) képzési területen végeztek. A vállalkozó frissdiplomás művészek, építészek, mezőgazdászok és állatorvosok körében körülbelül fele-fele arányban vannak olyanok, akik kizárólag vállalkozásból élnek, illetve akik alkalmazotti foglalkozási viszonyuk mellett folytatnak vállalkozói tevékenységet is. A gyógyszerészek jellemzően vagy alkalmazottak, vagy vállalkozók; a pszichológusok körében pedig lényegesen átlag feletti azok aránya, akik alkalmazotti munkaviszonyuk mellett folytatnak vállalkozói tevékenységet is (13,2%). Legkisebb arányban (2,5%-6,9%) az oktatástudomány, a pedagógus képzés, természettudományok, matematika és statisztika, műszaki, ipari és építőipari képzések, nyelvek, nyelvészet, irodalom képzési területen végzett frissdiplomások folytatnak vállalkozói tevékenységet. (3.2. ábra)

3.2. ábra: Jelenlegi gazdasági aktivitás képzési terület szerint

3.1. táblázat: Gazdasági aktivitás a végzés éve, képzési szint és képzési terület szerint

		Jelenleg dolgozik?					Együtt
		alkalmazott	alkalmazott és vállalkozó is	vállalkozó	jelenleg nem dolgozik, de volt már munkahelye	sose dolgozott	
Együtt		76,3%	4,3%	4,5%	10,4%	4,5%	100,0%
Végzés tanéve	2016/2017	77,0%	5,1%	5,6%	10,8%	1,4%	100,0%
	2020/2021	75,5%	3,5%	3,5%	10,0%	7,4%	100,0%
Képzési szint	alapképzés (BA/BSc/BProf)	75,3%	3,7%	3,9%	11,8%	5,2%	100,0%
	mesterképzés (MA/MSc)	76,9%	5,7%	5,5%	8,7%	3,2%	100,0%
	osztatlan képzés	80,4%	3,9%	5,7%	6,5%	3,4%	100,0%
Képzési terület	Oktatótudomány (nem pedagógus)	83,0%	1,6%	0,9%	9,5%	4,8%	100,0%
	Pedagógus képzés	76,3%	4,3%	2,0%	14,4%	2,9%	100,0%
	Művészetek	55,2%	10,7%	12,2%	13,1%	8,9%	100,0%
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	64,6%	2,5%	5,0%	16,9%	11,0%	100,0%
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	68,3%	4,0%	2,9%	15,2%	9,6%	100,0%
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	73,8%	4,3%	4,5%	11,6%	5,9%	100,0%
	Pszichológia	56,4%	13,2%	6,0%	15,4%	8,8%	100,0%
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	82,3%	3,6%	4,5%	8,0%	1,6%	100,0%
	Jog	78,3%	1,9%	6,7%	9,8%	3,1%	100,0%
	Természettudományok, matematika és statisztika	71,5%	1,1%	1,7%	12,0%	13,7%	100,0%
	Információs és kommunikációs technológiák	81,7%	6,0%	4,1%	5,3%	3,0%	100,0%
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	82,1%	3,1%	2,4%	9,7%	2,8%	100,0%
	Építészet és várostervezés	64,1%	9,3%	12,2%	8,5%	5,4%	100,0%
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	66,6%	7,2%	10,0%	9,6%	6,5%	100,0%
	Orvostudomány, Fogászat	84,3%	5,0%	4,3%	4,7%	1,7%	100,0%
	Egyéb egészségügy	80,4%	2,4%	5,4%	7,9%	3,7%	100,0%
	Gyógyszerészet	70,4%	0,0%	13,9%	10,0%	5,0%	100,0%
	Szociális gondoskodás	75,1%	6,3%	3,3%	12,1%	3,0%	100,0%
	Szolgáltatások	76,2%	2,7%	5,1%	11,9%	3,9%	100,0%

Jelenlegi munkaviszony jellemzői

Az öt évvel ezelőtt végzett frissdiplomások 17,8%-a már a végzést megelőző évben elkezdett ott dolgozni, ahol jelenleg dolgozik. 25,7%-uk a végzés évében, vagy a rákövetkező évben kezdett el dolgozni a jelenlegi munkahelyén, 56,6%-uk viszont ennél később kezdett el dolgozni ott, ahol most dolgozik. Az egy évvel ezelőtt végzettek körében viszont 50,8% azok aránya, akik a végzést megelőzően (2021 előtt) kezdtek el dolgozni a jelenlegi munkahelyükön. A felsőoktatásból a munka világába való átmenet kérdéskörével további elemzésekben részletesen fogunk foglalkozni, itt csupán arra a jelenségre hívjuk fel a figyelmet, hogy úgy tűnik, hogy a frissdiplomások fele már a végzés előtt, a képzése során elkezdi az első munkahelyén dolgozni, viszont sokan a későbbiekben munkahelyet váltanak. (3.2. táblázat)

3.2. táblázat: Jelenlegi munkaviszony kezdő éve a végzés tanéve szerint

/A dolgozó frissdiplomás válaszolók körében, N=5785/

Jelenlegi munkaviszony kezdő éve	Végzés tanéve	
	2016/2017	2020/2021
2017 előtt	17,8%	12,7%
2017	16,9%	3,6%
2018	8,8%	3,7%
2019	13,2%	5,1%
2020	11,1%	8,1%
2021	13,6%	37,6%
2022	18,7%	29,1%
Összesen	100,0%	100,0%

Összességében a munkával rendelkező frissdiplomások 92%-a Magyarországon dolgozik. A végzés éve szerint nincs jelentős különbség e tekintetben: az 5 éve végzett válaszoló frissdiplomások 9%-a, az egy éve végzettek 6,9%-a dolgozik külföldön. Képzési szint szerinti bontásban viszont már jelentős különbség mutatkozik: az alapképzésen végzettek 6,7%-a, a mesterképzésen végzettek 9,8%-a, az osztatlan képzésen végzettek 10,3%-a dolgozik külföldön. (3.3. táblázat)

Az orvos, fogorvos képzési területen végzett frissdiplomások körében a legmagasabb azok aránya, akik jelenleg külföldön dolgoznak (19,9%). Különösen magas ez az arány a régebben végzettek körében: az öt éve (a 2016/2017-es tanévben) végzett frissdiplomás, munkaerőpiacon aktív orvos, fogorvos válaszoló közül jelenleg minden negyedik (24,8%) külföldön dolgozik. Az egy éve végzettek körében ez az arány lényegesen alacsonyabb (14,7%), amit egyrészt magyarázhat az állami ösztöndíj feltételrendszere orvosképzésben, másrészt a szakvizsga időigénye. (3.3. táblázat)

Ugyancsak nagyon magas a külföldi munkavégzés aránya a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok képzési területen végzett frissdiplomások körében. Összességében 16,5%-uk dolgozik külföldön, de ez a végzés éve szerint az orvosokétól eltérően alakult: az öt évvel ezelőtt e képzési területen végzetteknek csupán 6,3%-a, **az egy évvel ezelőtt mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok képzési területen végzetteknek viszont már 26,6%-a dolgozik külföldön.** (3.3. táblázat)

Az átlagosnál lényegesen magasabb (10-12%) még a külföldön dolgozó frissdiplomások aránya a pszichológia, szolgáltatások, természettudományok, matematika és statisztika, művészetek, valamint a társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás képzési területen végzettek körében. (3.3. táblázat)

A munkaviszonnyal rendelkező frissdiplomások 91%-a alkalmazottként dolgozik, 7,6%-uk önfoglalkoztató (önálló vállalkozó alkalmazottak nélkül), 1,4%-uk pedig olyan önálló vállalkozó, akinek fizetett alkalmazottjai is vannak.

Az alkalmazottként dolgozó frissdiplomások 87,2%-ának határozatlan idejű munkaszerződése van, 12,2%-uk szerződése határozott időre szól. 92,1%-uk teljes munkaidőben dolgozik, 7,9%-uk részmunkaidős.

3.3. táblázat: Hazai/külföldi munkavégzés a főbb háttérváltozók szerint

/A dolgozó frissdiplomások válaszolók körében, N=5792/

		Magyarországon van a munkahelye?			
		Magyarországon	Külföldön	Együtt	N
Együtt		92,0%	8,0%	100,0%	5792
Végzés tanéve	2016/2017	91,0%	9,0%	100,0%	2955
	2020/2021	93,1%	6,9%	100,0%	2837
Képzési szint	alapképzés (BA/BSc/BProf)	93,3%	6,7%	100,0%	3514
	mesterképzés (MA/MSc)	90,2%	9,8%	100,0%	1672
	osztatlan képzés	89,7%	10,3%	100,0%	606
Képzési terület	Oktatástudomány (nem pedagógus)	94,3%	5,7%	100,0%	72
	Pedagógus képzés	97,1%	2,9%	100,0%	625
	Művészetek	87,3%	12,7%	100,0%	186
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	93,7%	6,3%	100,0%	124
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	92,1%	7,9%	100,0%	189
	Társadalomtudományok, újságírás és más információs szolgáltatás	87,1%	12,9%	100,0%	482
	Pszichológia	89,9%	10,1%	100,0%	138
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	95,1%	4,9%	100,0%	1193
	Jog	97,3%	2,7%	100,0%	222
	Természettudományok, matematika és statisztika	88,0%	12,0%	100,0%	220
	Információs és kommunikációs technológiák	92,3%	7,7%	100,0%	361
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	92,5%	7,5%	100,0%	828
	Építészet és várostervezés	91,9%	8,1%	100,0%	112
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	83,5%	16,5%	100,0%	190
	Orvostudomány, Fogászat	80,1%	19,9%	100,0%	219
	Egyéb egészségügy	94,4%	5,6%	100,0%	215
	Gyógyszerészet	92,9%	7,1%	100,0%	32
	Szociális gondoskodás	98,5%	1,5%	100,0%	57
	Szolgáltatások	89,0%	11,0%	100,0%	326

3.4. táblázat: Hazai/külföldi munkavégzés képzési terület és végzés éve szerint

/A dolgozó frissdiplomások válaszolók körében, N=5792/

Végzés tanéve		Magyarországon van a munkahelye?		Együtt	
		Magyarországon	Külföldön		
2016/2017	Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatástudomány (nem pedagógus)	94,1%	5,9%	100,0%
		Pedagógus képzés	95,1%	4,9%	100,0%
		Művészetek	93,1%	6,9%	100,0%
		Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	92,0%	8,0%	100,0%
		Nyelvek, nyelvészet, irodalom	90,4%	9,6%	100,0%
		Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	86,5%	13,5%	100,0%
		Pszichológia	86,4%	13,6%	100,0%
		Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	94,0%	6,0%	100,0%
		Jog	94,6%	5,4%	100,0%
		Természettudományok, matematika és statisztika	87,2%	12,8%	100,0%
		Információs és kommunikációs technológiák	89,9%	10,1%	100,0%
		Műszaki, ipari és építőipari képzések	91,6%	8,4%	100,0%
		Építészet és várostervezés	91,2%	8,8%	100,0%
		Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	93,7%	6,3%	100,0%
		Orvostudomány, Fogászat	75,2%	24,8%	100,0%
		Egyéb egészségügy	94,5%	5,5%	100,0%
		Gyógyszerészet	87,5%	12,5%	100,0%
		Szociális gondoskodás	96,7%	3,3%	100,0%
		Szolgáltatások	87,2%	12,8%	100,0%
		Együtt		91,0%	9,0%

3.4. táblázat (folytatás 1): Hazai/külföldi munkavégzés képzési terület és végzés éve szerint

/A dolgozó frissdiplomások válaszolók körében, N=5792/

Végzés tanéve			Magyarországon van a munkahelye?		Együtt
			Magyarországon	Külföldön	
2020/2021	Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatástudomány (nem pedagógus)	94,7%	5,3%	100,0%
		Pedagógus képzés	98,6%	1,4%	100,0%
		Művészetek	80,2%	19,8%	100,0%
		Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	96,0%	4,0%	100,0%
		Nyelvek, nyelvészet, irodalom	94,7%	5,3%	100,0%
		Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	87,9%	12,1%	100,0%
		Pszichológia	93,2%	6,8%	100,0%
		Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	96,3%	3,7%	100,0%
		Jog	100,0%		100,0%
		Természettudományok, matematika és statisztika	90,1%	9,9%	100,0%
		Információs és kommunikációs technológiák	94,1%	5,9%	100,0%
		Műszaki, ipari és építőipari képzések	93,4%	6,6%	100,0%
		Építészet és várostervezés	92,7%	7,3%	100,0%
		Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	73,4%	26,6%	100,0%
		Orvostudomány, Fogászat	85,3%	14,7%	100,0%
		Egyéb egészségügy	94,3%	5,7%	100,0%
		Gyógyszerészet	100,0%		100,0%
		Szociális gondoskodás	100,0%		100,0%
		Szolgáltatások	90,8%	9,2%	100,0%
			Együtt	93,1%	6,9%

3.2 A képzés és a jelenlegi munka illeszkedése

3.2.1 Képzési szint szerinti észlelt illeszkedés

Összességében a munkával rendelkező frissdiplomások 16,5%-a számolt be arról, hogy megítélésük szerint az általuk jelenleg végzett munkához nem szükséges felsőfokú végzettség. E tekintetben a végzés éve szerint nincs lényeges különbség.

Az alapképzésen végzettek 21,9%-a vélekedik úgy, hogy a jelenlegi munkájához nincs szükség felsőfokú végzettségre. A mesterképzésen, illetve az osztatlan képzésen végzettek körében ez az arány lényegesen alacsonyabb (8,6% illetve 6,2%), viszont a mesterképzésen végzettek körében kiugróan magas azoknak az aránya, akik úgy vélik, hogy az általuk végzett munkához elég lenne az alapképzésben szerzett végzettség (44,6%).

Képzési terület szerinti bontásban a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok, a művészetek, a szolgáltatások és az oktatástudomány (nem pedagógus) képzési területen végzett frissdiplomások körében a legmagasabb azok aránya (29%-43%), akik úgy vélik, hogy az általuk végzett munkához nem lenne szükség felsőfokú végzettségre, míg az orvostudomány, fogászat, gyógyszerészet képzési területen végzettek közül senki nem gondolja így. (3.5. táblázat)

Természetesen e kérdés esetében a képzési terület mellett a képzési szint is jelentősen befolyásolhatja azt, hogy ki mennyire érzi azt, hogy az általa végzett munkájához nem szükséges diploma – illetve azt is, hogy alacsonyabb szintű diploma is elég lenne hozzá. Ezért a végzett munka és a képzés szintjének észlelt illeszkedését e két háttérváltozó együttes figyelembevételével is megvizsgáltuk.

Eredményeink szerint az alapképzésen végzett frissdiplomások körében legnagyobb mértékben a humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom), nyelvek, nyelvészet, irodalom, szolgáltatások, művészetek, jog, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok, oktatástudomány (nem pedagógus) képzési területen végzettek érzik úgy, hogy az általuk jelenleg végzett munkához nem szükséges felsőfokú végzettség (33,5%-52,6%). (3.3. ábra)

A mesterképzésen végzett frissdiplomások közül legmagasabb arányban a nem pedagógus oktatástudomány, valamint a művészetek képzési területen végzettek vélik úgy, hogy az általuk végzett munkához nem szükséges felsőfokú végzettség (20,7% illetve 18,6%). Ezen túlmenően még a humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom), mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok, építészet és várostervezés valamint a társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás képzési területen mesterképzésen végzett frissdiplomások körében magas (10%-ot meghaladó) azok aránya, akik úgy érzik, hogy az általuk végzett munkához nem szükséges felsőfokú végzettség. Az előzőekben láttuk, hogy **kiugróan magas viszont a mesterképzést végzett frissdiplomások körében azok aránya, akik úgy vélik, hogy az általuk végzett munkához elég lenne a mesterképzésnél alacsonyabb (esetenként a felsőfokot sem elérő) végzettség (53,2%)**. Különösen magas (61%-76%) az így vélekedők aránya a szolgáltatások, üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció, információs és kommunikációs technológiák, egyéb egészségügy, oktatástudomány (nem pedagógus) valamint a szociális gondoskodás képzési területen mesterképzésen végzett frissdiplomások körében. (3.4. ábra)

Az osztatlan képzésen végzett frissdiplomások közül legnagyobb arányban a művészetek képzési területen végzett frissdiplomások gondolják úgy, hogy az általuk végzett munkához nincs szükség felsőfokú végzettségre (42,2%), illetve legfeljebb alapképzésre lenne szükség (68,4%). Nagyon magasak még ezek az arányok a humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom) (18,5% illetve 30,3%), a jog (10,4% illetve 30,5%) valamint a pedagógus (10,9% illetve 34,2%) képzési területen osztatlan képzést végző frissdiplomások körében. A többiek úgy látják, hogy az általuk végzett munkához legalább mester szintű diploma szükséges. (3.5. ábra)

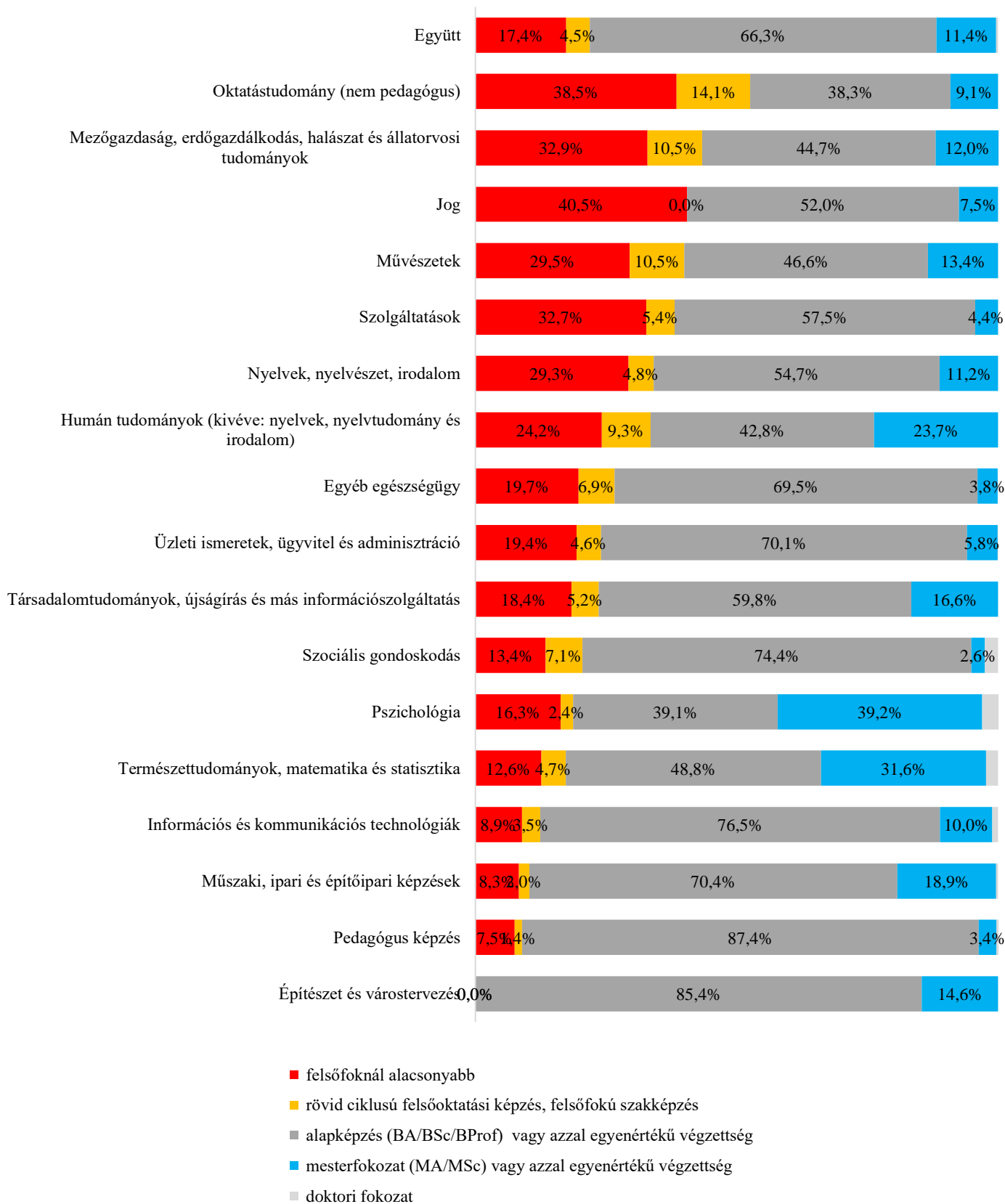
3.5. táblázat: A végzett munka észlelt illeszkedése a végzettség szintjéhez

/A dolgozó frissdiplomások válaszolók körében, N=5789/

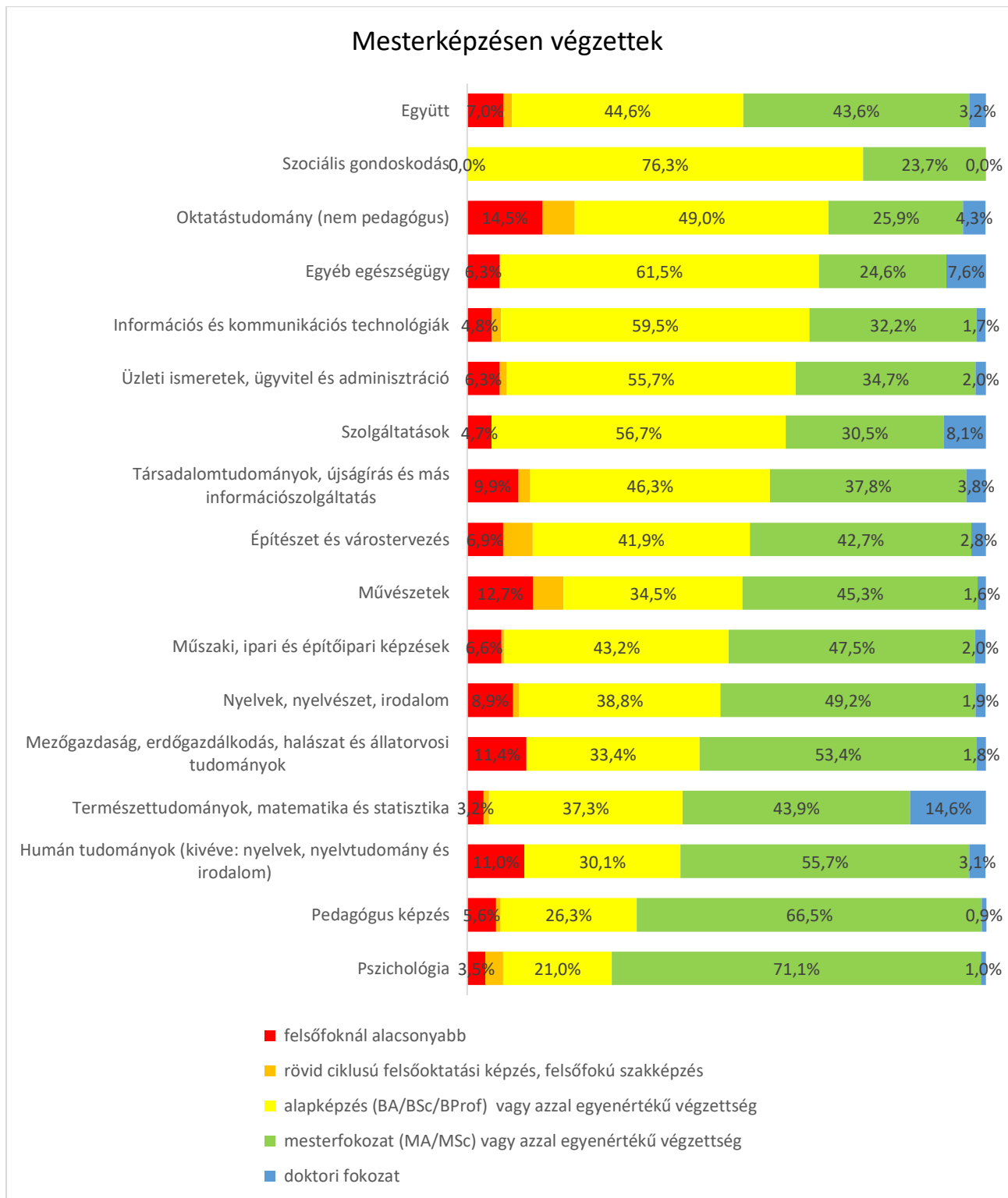
		Általában milyen szintű végzettség szükséges az Ön munkakörének betöltéséhez?				
		felsőfoknál alacsonyabb	rövid ciklusú felsőoktatási képzés, felsőfokú szakképzés	alapképzés (BA/BSc/BProf) vagy azzal egyenértékű végzettség	mesterfokozat (MA/MSc) vagy azzal egyenértékű végzettség	doktori fokozat
Együtt		13,2%	3,3%	54,5%	24,9%	4,2%
Végzés tanéve	2016/2017	11,4%	2,9%	52,0%	28,9%	4,9%
	2020/2021	14,9%	3,7%	57,2%	20,8%	3,4%
Képzési szint	alapképzés (BA/BSc/BProf)	17,4%	4,5%	66,3%	11,4%	0,4%
	mesterképzés (MA/MSc)	7,0%	1,6%	44,6%	43,6%	3,2%
	osztatlan képzés	5,2%	1,0%	13,4%	51,8%	28,6%
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Általános programok / nem besorolható	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
	Oktatástudomány (nem pedagógus)	31,3%	11,7%	41,5%	14,1%	1,3%
	Pedagógus képzés	7,6%	1,0%	62,3%	28,7%	0,4%
	Művészetek	22,8%	9,2%	41,2%	26,2%	0,6%
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	18,7%	6,3%	36,3%	36,7%	2,1%
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	21,1%	3,3%	48,3%	26,4%	0,8%
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	14,7%	3,9%	54,0%	25,8%	1,6%
	Pszichológia	10,3%	2,9%	30,6%	54,2%	2,1%
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	14,9%	3,4%	65,1%	15,8%	0,8%
	Jog	12,5%	1,5%	23,8%	41,2%	21,0%
	Természettudományok, matematika és statisztika	8,3%	3,0%	43,5%	37,2%	7,9%
	Információs és kommunikációs technológiák	8,0%	3,1%	72,7%	14,9%	1,2%
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	7,9%	1,6%	63,2%	26,5%	0,8%
	Építészet és várostervezés	4,4%	3,3%	50,7%	40,1%	1,6%
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	23,1%	6,2%	37,2%	28,6%	4,8%
	Orvostudomány, Fogászat	0,0%	0,0%	3,2%	48,8%	48,0%
	Egyéb egészségügy	17,6%	5,8%	68,3%	7,1%	1,2%
	Gyógyszerészet	0,0%	0,0%	0,0%	61,7%	38,3%
	Szociális gondoskodás	9,3%	4,9%	75,0%	9,0%	1,8%
	Szolgáltatások	28,1%	4,5%	57,4%	8,6%	1,3%

3.3. ábra: A végzett munka észlelt illeszkedése a végzettség szintjéhez képzési terület szerint az alapképzésen végzett dolgozó frissdiplomások körében, N=3517 A feltett kérdés: „Általában milyen szintű végzettség szükséges az Ön munkakörének betöltéséhez?”

Alapképzésen végzettek

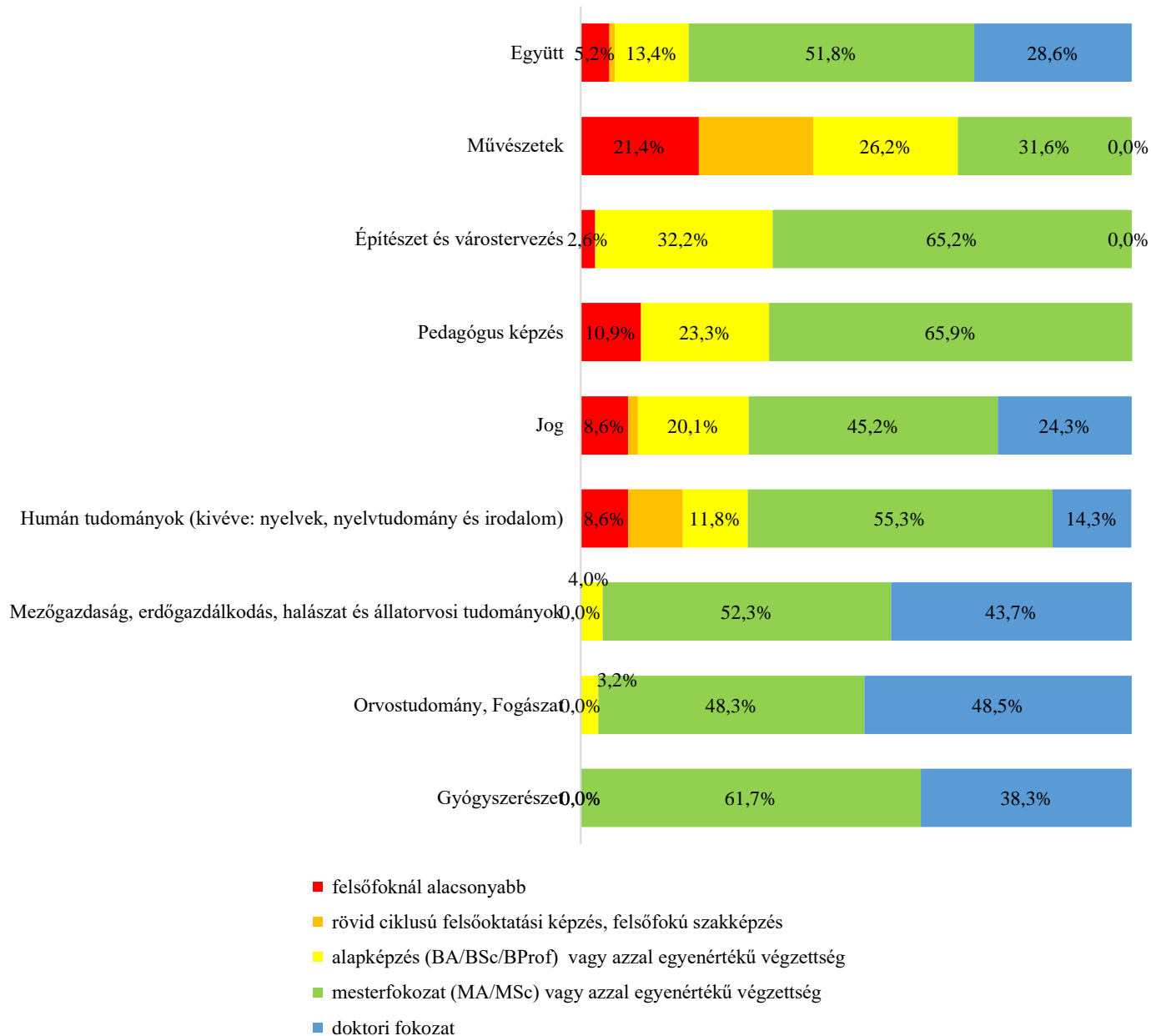

3.4. ábra: A végzett munka észlelt illeszkedése a végzettség szintjéhez képzési terület szerint az mesterképzésen végzett dolgozó frissdiplomások körében, N=1665 A feltett kérdés: „Általában milyen szintű végzettség szükséges az Ön munkakörének betöltéséhez?”

3.5. ábra A végzett munka észlelt illeszkedése a végzettség szintjéhez képzési terület szerint* az osztatlan képzésen végzett dolgozó frissdiplomások körében, N=608

Osztatlan képzésen végzettek

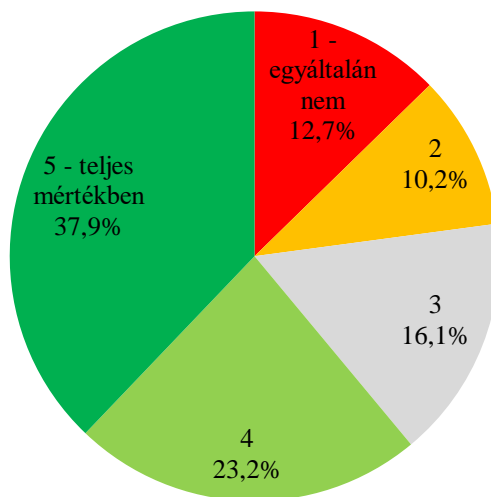
* A képzési területek kategorizálását speciálisan a nemzetközi kutatás paramétereinek megfelelően képeztük, így néhány kategóriában a hazai gyakorlattól eltérő szakok is megjelennek

3.2.2 Képzési terület szerint észlelt illeszkedés

A képzési terület szerinti horizontális illeszkedés tekintetében a frissdiplomások véleménye lényegesen jobban megoszlik, mint a képzési szint tekintetében. Összességében csak bő harmaduk (37,9%) szerint van teljes összhang a felsőfokú végzettségük képzési területe, és a jelenleg végzett munkájuk között, s további 23,2%-uk adott „jó” osztályzatot a horizontális illeszkedésre. 12,7%-uk szerint egyáltalán nincs összhang e két tényező között, és minden tizedik frissdiplomás is csak elégségesre értékelte ezt. (3.6. ábra)

3.6. ábra: Megítélése szerint a jelenlegi munkája összhangban van az Ön által elvégzett képzéssel a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében?

Ötfokú „osztályzás” értékei a munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

Adataink szerint a végzés éve szerint nem mutatkozik lényeges eltérés a jelenlegi munka és a felsőfokú végzettség képzési területe közötti horizontális illeszkedésben. Képzési szint szerint már jelentős különbségek mutatkoznak: legkevésbé az alapképzésen végzettek érzik úgy, hogy a jelenlegi munkájuk illeszkedik a felsőfokú képzésük során szerzett szakmai képesítéssel (képzési területtel). Ők átlagosan 3,49-re „osztályozták” ezt. Valamivel jobbnak értékelték a horizontális illeszkedést a mesterképzésen végzettek (3,80-as „átlag-osztályzat”), és ennél is jobbra az osztatlan képzésen végzettek (4,02-es „átlag-osztályzat”). (3.6. táblázat)

Ugyanakkor a képzési terület és a képzési szint együttes figyelembevétele során feltűnik, hogy nem minden képzési terület esetében igaz az, hogy a magasabb szintű képzés szakmai illeszkedésével elégedettebbek a frissdiplomások, mint az alacsonyabb szintűvel. A pedagógusképzés esetében például az osztatlan képzés szakmai illeszkedését lényegesen rosszabbnak érzik a frissdiplomások (3,65-ös átlag), mint az alap-, vagy mester szintű pedagógusképzését (4,05-os, illetve 4,16-os átlagosztályzat). Hasonlóképpen, az osztatlan jogász képzés szakmai illeszkedését gyengébbnek (3,74-es átlagosztályzat) érzik, mint a mesterképzését (4,38-as átlag-osztályzat) – igaz, jobbnak, mint az alapképzését (3,16-os átlagosztályzat). A szociális gondoskodás képzési terület alapképzésének munkájukhoz való szakmai illeszkedését is jobbnak tartják a frissdiplomások, mint a mesterképzését (3,89 illetve 3,65-ös átlagosztályzat), az építészet és várostervezés képzési terület esetében pedig minden képzési területen egyformán jónak ítélik meg a képzés szakmai illeszkedését a végzett munkájukhoz. (3.7. táblázat és 3.7. ábra)

3.6. táblázat: Horizontális illeszkedés észlelése a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében, magyar osztályozás szerinti átlagosztályzatok a főbb háttérváltozók szerint

Megítélése szerint a jelenlegi munkája összhangban van az Ön által elvégzett képzéssel a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében? A munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

		Horizontális illeszkedés a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében, magyar osztályozás szerint	
		Átlag „osztályzat”	Szórás
Végzés tanéve	2016/2017	3,66	1,39
	2020/2021	3,61	1,40
Képzési szint	alapképzés (BA/BSc/BProf)	3,49	1,43
	mesterképzés (MA/MSc)	3,80	1,32
	osztatlan képzés	4,02	1,26
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatástudomány (nem pedagógus)	3,75	1,49
	Pedagógus képzés	4,00	1,35
	Művészetek	3,23	1,53
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	3,28	1,66
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	3,01	1,57
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	3,24	1,44
	Pszichológia	3,52	1,47
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	3,60	1,33
	Jog	3,68	1,41
	Természettudományok, matematika és statisztika	3,51	1,38
	Információs és kommunikációs technológiák	4,02	1,12
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	3,67	1,27
	Építészet és várostervezés	4,06	1,08
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	3,39	1,54
	Orvostudomány, Fogászat	4,44	,97
	Egyéb egészségügy	3,81	1,36
	Gyógyszerészet	3,87	1,28
	Szociális gondoskodás	3,82	1,50
	Szolgáltatások	3,22	1,55
	Együtt	3,63	1,40

3.7. táblázat: Horizontális illeszkedés észlelése a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében, magyar osztályozás szerinti átlagosztályzatok képzési terület és képzési szint szerint

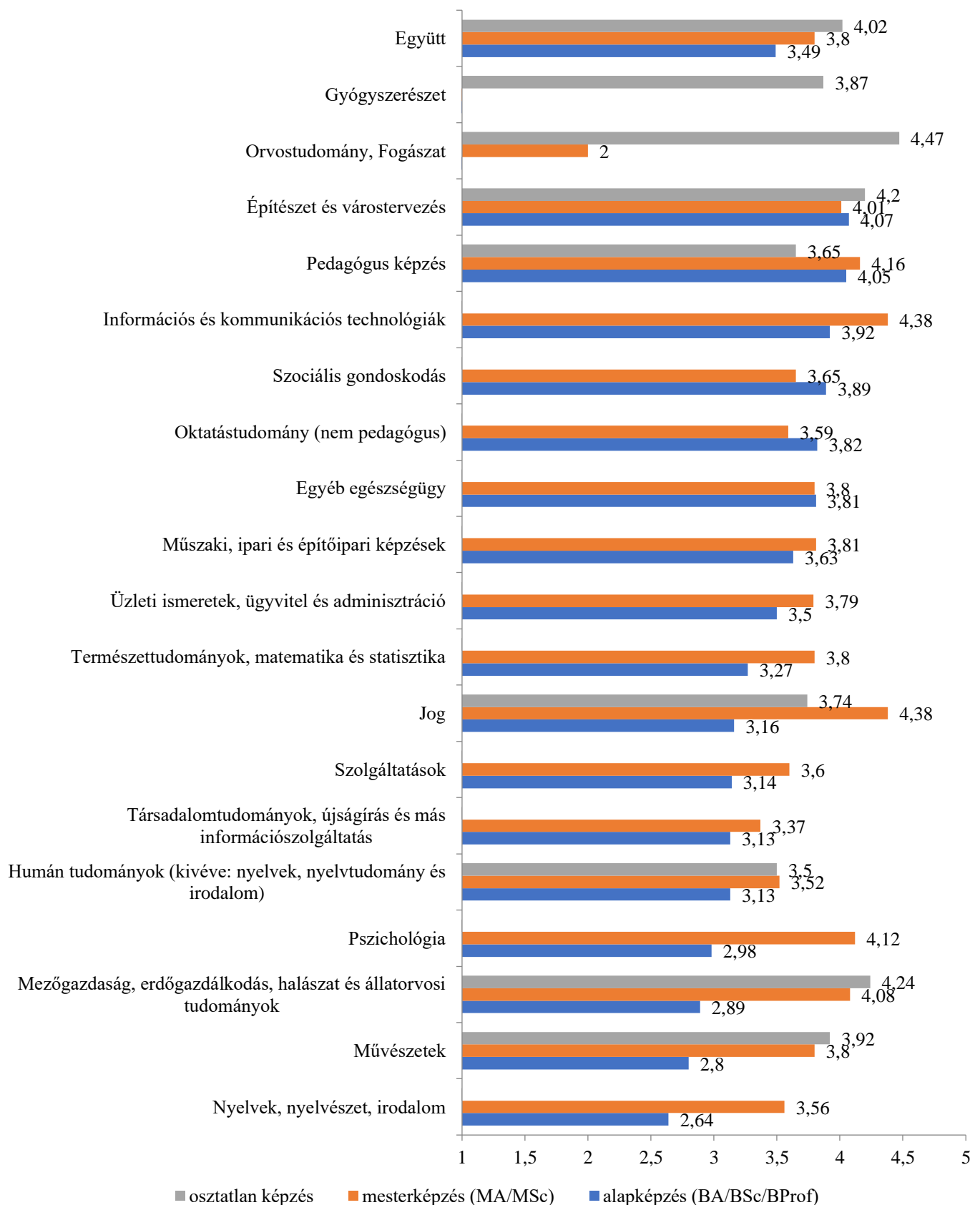
Megítélése szerint a jelenlegi munkája összhangban van az Ön által elvégzett képzéssel a szakmai képesítés (képzési terület) tekintetében?

A munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

		Képzési szint					
		alapképzés (BA/BSc/BProf)		mesterképzés (MA/MSc)		osztatlan képzés	
		Átlag „osztályzat”	Szórás	Átlag „osztályzat”	Szórás	Átlag „osztályzat”	Szórás
Végzés tanéve	2016/2017	3,53	1,43	3,80	1,33	4,15	1,20
	2020/2021	3,44	1,44	3,81	1,31	3,94	1,29
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatástudomány (nem pedagógus)	3,82	1,44	3,59	1,61	.	.
	Pedagógus képzés	4,05	1,35	4,16	1,20	3,65	1,44
	Művészetek	2,80	1,57	3,80	1,32	3,92	,84
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	3,13	1,67	3,52	1,60	3,50	1,87
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	2,64	1,47	3,56	1,57	.	.
	Társadalomtudományok, újságírás és más információs szolgáltatás	3,13	1,44	3,37	1,45	.	.
	Pszichológia	2,98	1,48	4,12	1,21	.	.
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	3,50	1,37	3,79	1,24	.	.
	Jog	3,16	1,70	4,38	,61	3,74	1,37
	Természettudományok, matematika és statisztika	3,27	1,46	3,80	1,22	.	.
	Információs és kommunikációs technológiák	3,92	1,16	4,38	,84	.	.
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	3,63	1,27	3,81	1,27	.	.
	Építészet és várostervezés	4,07	,97	4,01	1,20	4,20	,83
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	2,89	1,56	4,08	1,30	4,24	,88
	Orvostudomány, Fogászat	.	.	2,00	,00	4,47	,94
	Egyéb egészségügy	3,81	1,38	3,80	1,29	.	.
	Gyógyszerészet	3,87	1,28
	Szociális gondoskodás	3,89	1,49	3,65	1,57	.	.
	Szolgáltatások	3,14	1,53	3,60	1,57	.	.
	Total	3,49	1,43	3,80	1,32	4,02	1,26

3.7. ábra: Horizontális illeszkedés észlelése a szakmai képzés (képzési terület) tekintetében, magyar osztályozás szerinti átlagosztályzatok képzési terület* és képzési szint szerint

Megítélése szerint a jelenlegi munkája összhangban van az Ön által elvégzett képzéssel a szakmai képzés (képzési terület) tekintetében? A munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

* A képzési területek kategorizálását speciálisan a nemzetközi kutatás paramétereinek megfelelően képeztük, így néhány kategóriában a hazai gyakorlattól eltérő szakok is megjelennek

3.3 A jelenlegi munkával való elégedettség

Összességében a munkaerőpiacon aktív frissdiplomások közel kétharmada (63,9%) elégedett a jelenlegi munkájával: 22,8%-uk teljes mértékben elégedett, további 41,1%-uk „jó” szinten elégedett vele, és senki sem válaszolta azt a kérdésünkre, hogy teljes mértékben elégedetlen a munkájával.

Adataink szerint leginkább a munkahelyi légkörrel elégedettek a frissdiplomások (43,0%+28,7%=71,7%). Több, mint kétharmaduk elégedett a munka tartalmával, a munkakörülményekkel és a munkaidővel, közel kétharmaduk elégedett a szakmai pozíciójával, beosztásával, a saját ötletek benyújtásának lehetőségével, valamint a munka, a magánélet és a család összeegyeztetése lehetőségével.

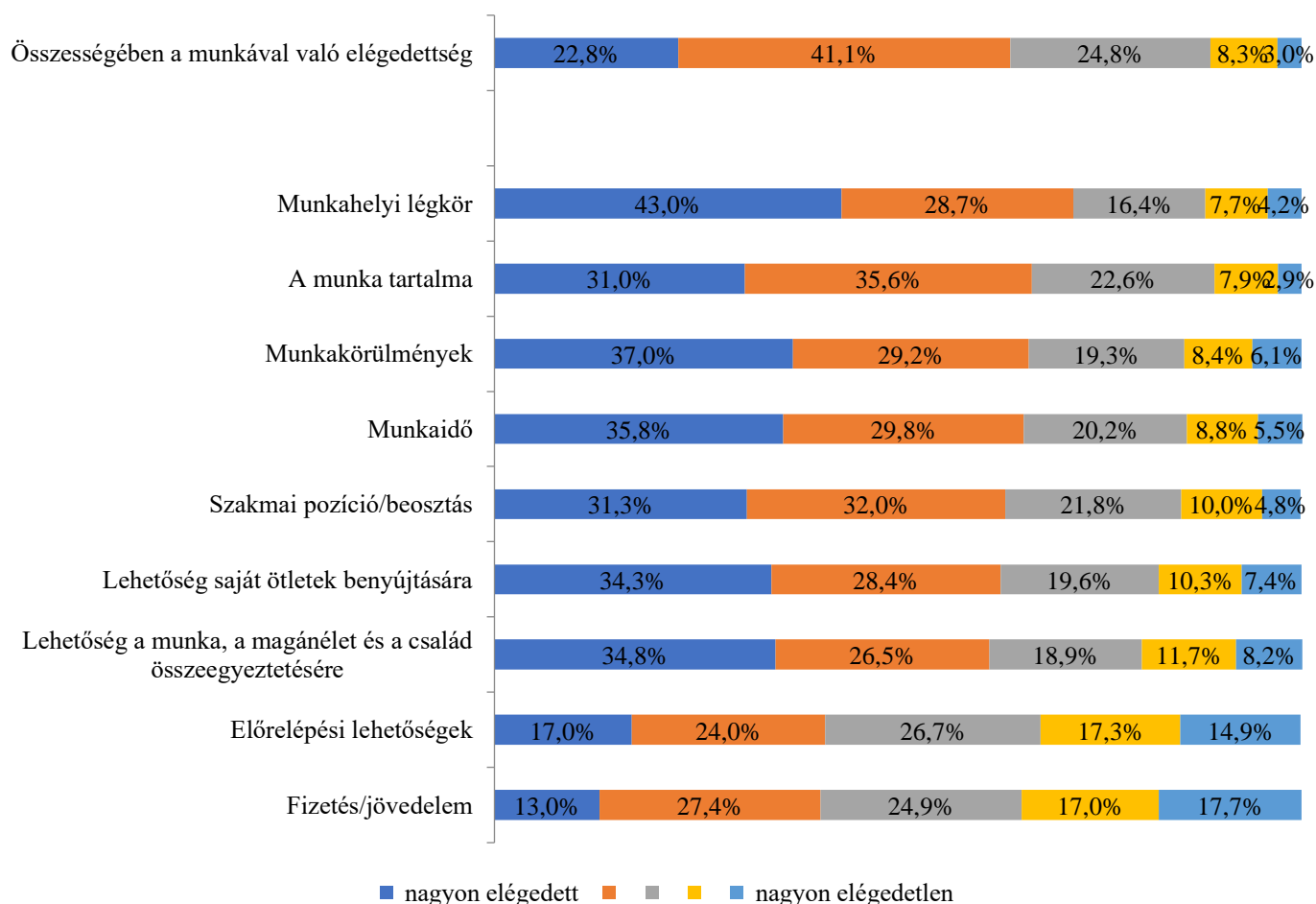
Két olyan szegmense van a munka világának, amivel kapcsolatban az elégedettek aránya nem éri el legalább az 50%-ot a frissdiplomások körében: az előrelépési lehetőségek, és a fizetés/jövedelem.

A frissdiplomások csupán 17%-a elégedett teljes mértékben az előrelépési lehetőségeivel a jelenlegi munkahelyen, 24%-uk „jó” szintűnek értékelte ezt, de 17,3%-uk inkább elégedetlen ezzel, 14,9%-uk pedig teljes mértékben elégedetlen az előrelépési lehetőségeivel a jelenlegi munkahelyén.

Hasonlóképpen, a frissdiplomások csupán 13%-a elégedett teljes mértékben a fizetésével/jövedelmével a jelenlegi munkahelyén, 27,4%-uk inkább elégedett ezzel, míg 17%-uk inkább elégedetlen, 17,7%-uk pedig teljes mértékben elégedetlen a fizetésével/jövedelmével a jelenlegi munkahelyén. (3.8. ábra)

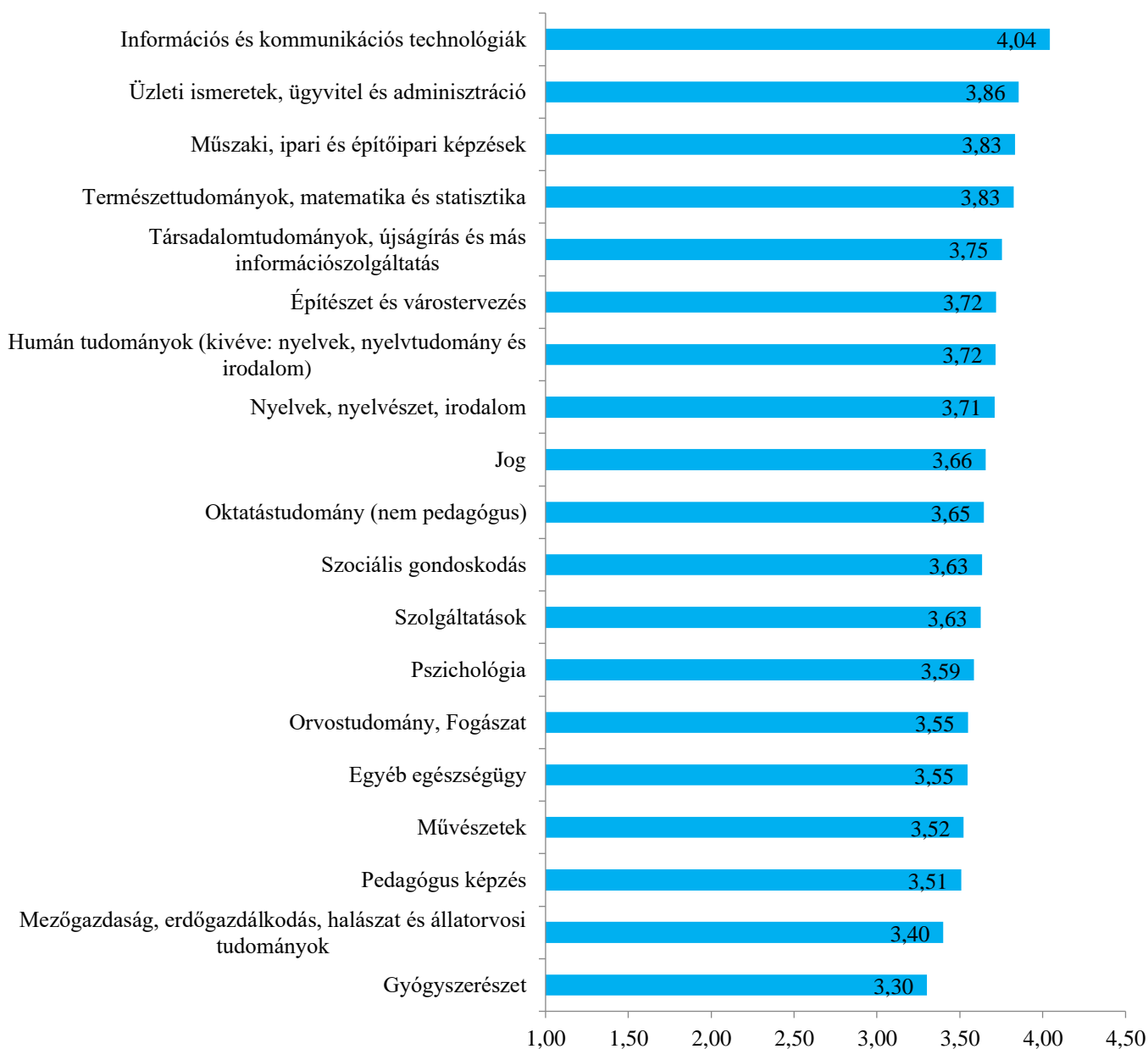
3.8. ábra: A jelenlegi munkával való elégedettség a frissdiplomások körében

A munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

A végzés éve és a képzési szint szerint nem mutatkozik lényegi különbség a munkával való elégedettség egyetlen szegmense szerint sem. Ugyanakkor a képzési terület szerint már jelentős különbségek mutatkoznak. Összességében leginkább az információs és kommunikációs technológiák képzési területen végzettek elégedettek a munkájukkal (4,04-es „átlagosztályzat”), ezt követi a természettudományok, matematika és statisztika, a műszaki, ipari és építőipari képzések valamint az üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció képzési területen végzettek elégedettsége (3,83-as „átlagosztályzattal”), majd tőlük csupán egy tizeddel lemaradva a nyelvek, nyelvészet, irodalom, a humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom), az építészet és várostervezés, valamint a társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás képzési területen végzetteknek összességében a jelenlegi munkájukkal való elégedettsége. Két kivétellel a többi képzési területen végzett frissdiplomás is „gyenge jó” szinten elégedett összességében a jelenlegi munkájával. A két kivételt a gyógyszerészet és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok képzési területen jelenti: az e területen végzett frissdiplomások csak „erős közepes” szinten elégedettek összességében a munkájukkal. (3.9. ábra és 3.8. táblázat).

3.9. ábra: A jelenlegi munkával való elégedettség a frissdiplomások körében képzési terület szerint
 Átlag „osztályzatok” a munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

3.8. táblázat: A jelenlegi munka szegmenseivel, és a munka egészével való elégedettség a frissdiplomások körében a főbb háttérváltozók szerint
 Elégedettségi „osztályzatok” (5- teljes mértékben elégedett, 1- egyáltalán nem elégedett) átlagai a munkával rendelkező frissdiplomások körében, N=5795

		Összességében	A munka tartalma	Lehetőség saját ötletek benyújtására	Munkahelyi légkör	Szakmai pozíció, beosztás	Fizetés, jövedelem	Előrelépési lehetőségek	Lehetőség a munka és a magánélet összeegyeztetésére	Munka - körülmények	Munkaidő
		Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag	Átlag
Végzés tanéve	2016/2017	3,75	2,15	3,73	3,94	2,20	3,10	3,11	3,69	3,79	3,80
	2020/2021	3,70	2,17	3,70	4,03	2,30	2,92	3,11	3,67	3,87	3,83
Képzési szint	alapképzés (BA/BSc/BProf)	3,76	2,17	3,72	4,02	2,27	3,02	3,12	3,74	3,88	3,88
	mesterképzés (MA/MSc)	3,70	2,13	3,82	3,99	2,19	3,01	3,10	3,69	3,86	3,81
	osztatlan képzés	3,55	2,18	3,40	3,79	2,27	2,98	3,08	3,28	3,43	3,44
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Általános programok / nem besorolható										
	Oktatástudomány (nem pedagógus)	3,65	2,18	3,59	3,91	2,35	2,79	3,04	3,57	3,69	3,71
	Pedagógus képzés	3,51	2,12	3,86	3,84	2,03	1,97	2,84	3,12	3,24	3,30
	Művészetek	3,52	2,34	3,56	3,92	2,44	2,79	2,75	3,39	3,65	3,64
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	3,72	2,13	3,77	3,94	2,24	2,72	2,99	3,56	3,56	3,73
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	3,71	2,18	3,60	4,06	2,32	2,90	3,05	3,75	3,93	3,75
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	3,75	2,17	3,79	4,07	2,31	3,18	3,26	3,83	4,01	3,88
	Pszichológia	3,59	2,32	3,61	3,90	2,23	2,94	2,88	3,82	3,65	4,06
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	3,86	2,13	3,76	4,03	2,27	3,27	3,21	3,83	4,05	3,92
	Jog	3,66	2,15	3,43	4,07	2,46	2,79	2,87	3,70	3,88	3,77
	Természettudományok, matematika és statisztika	3,83	2,11	3,81	4,12	2,27	3,08	3,14	3,90	4,00	3,98
	Információs és kommunikációs technológiák	4,04	2,02	4,09	4,26	1,97	3,51	3,57	4,23	4,32	4,25
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	3,83	2,16	3,87	4,16	2,20	3,19	3,21	3,88	4,01	4,00
	Építészet és várostervezés	3,72	2,08	3,76	4,09	2,19	3,06	3,21	3,43	3,89	3,68
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	3,40	2,22	3,63	3,65	2,42	2,90	2,95	3,42	3,61	3,66
	Orvostudomány, Fogászat	3,55	2,18	3,07	3,54	2,22	3,56	3,52	3,00	3,03	3,29
	Egyéb egészségügy	3,55	2,28	3,31	3,75	2,40	2,80	2,74	3,41	3,60	3,81
Gyógyszerészet	3,30	2,27	3,25	3,43	2,23	3,36	2,35	3,46	3,55	3,59	
Szociális gondoskodás	3,63	2,16	3,67	3,89	2,11	2,55	2,73	3,93	3,72	3,99	
Szolgáltatások	3,63	2,24	3,53	3,84	2,50	3,15	2,99	3,67	3,75	3,86	

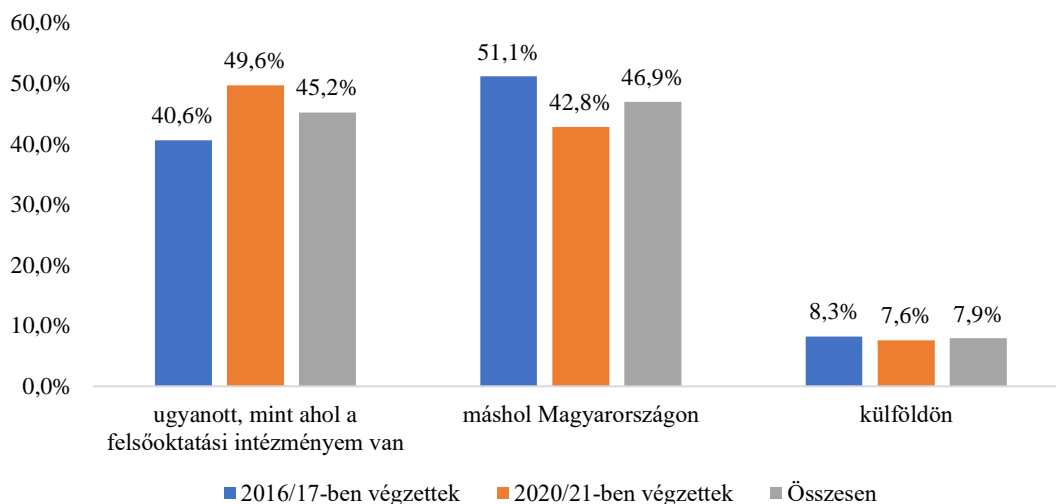
4 Területi mobilitás

4.1 Lakóhelyek

A végzetek területi mobilitása kapcsán a tanulmányok alatti és a jelenlegi lakóhelyre vonatkozóan szerepeltek kérdések a kérdőívben. A 2016/17-ben végzetek esetén arra vonatkozóan is szerepelt kérdés, hogy 2018-ban hol volt a lakóhelyük. Ezt követően az új lakóhelyre költözés okairól kérdeztük a végzeteket.

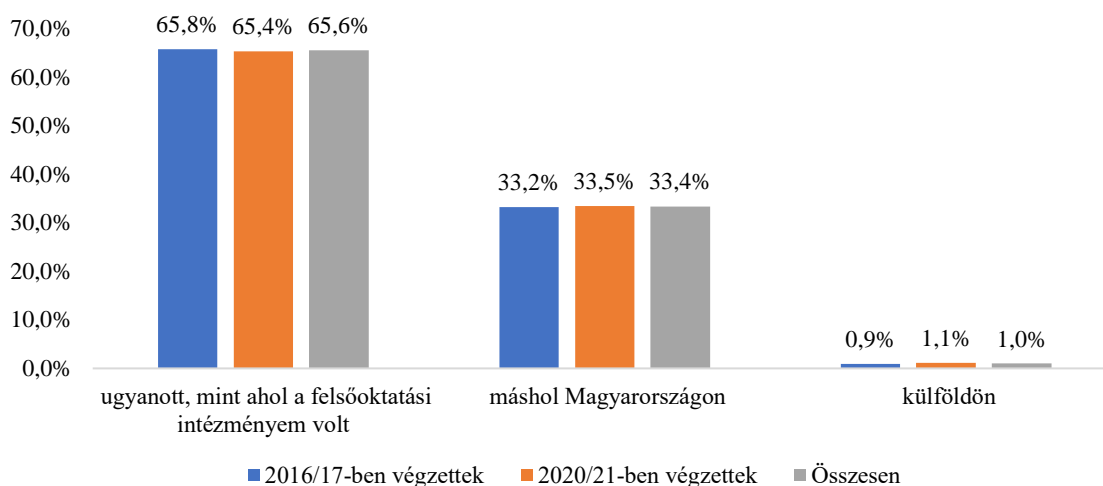
A 2016/17-ben végzett hallgatók a kérdőív kitöltésekor a 2020/21-ben végzetteknel nagyobb arányban éltek máshol Magyarországon, mint ahol a felsőoktatási intézményük volt. A 2020/21-ben végzetek közel 50%-a élt ugyanott, mint ahol a felsőoktatási intézménye volt, míg a 2016/17-ben végzetek esetén ez az arány 40,6%. Mindkét végzeti csoport esetén közel 8% élt külföldön a kérdőív kitöltésének időpontjában. Nem látható tehát nagy különbség az 1 és 5 éve végzett csoport között a külföldre költözés tekintetében. (4.1. ábra)

4.1.ábra: A frissdiplomások jelenlegi lakóhelye (N=6747)

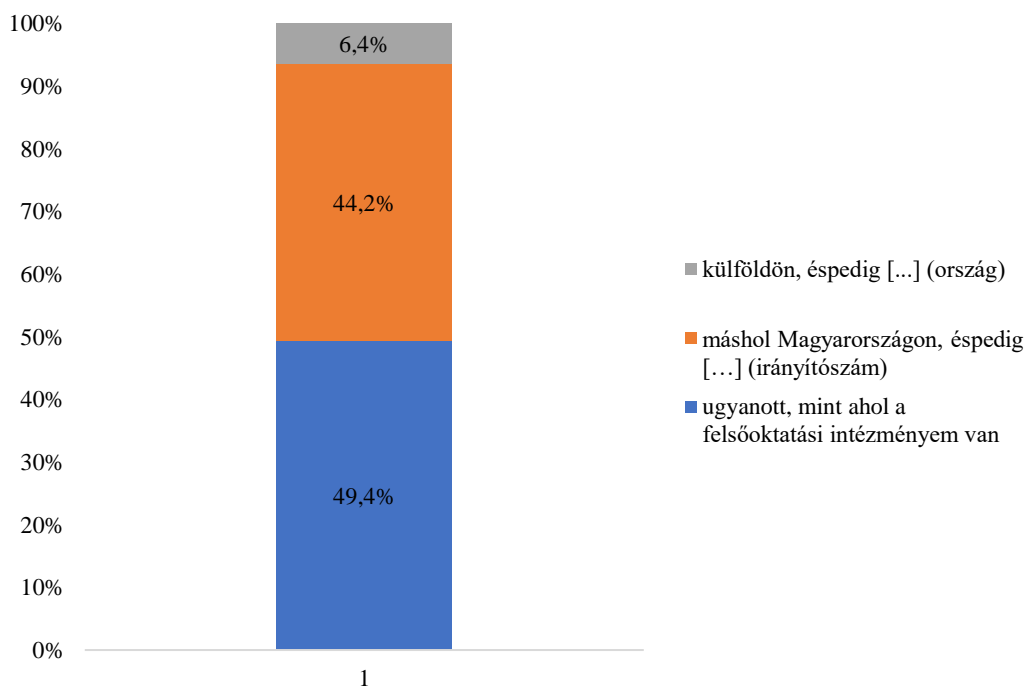
A tanulmányaik során mindkét végzeti csoport tagjai közel 65%-ban ugyanott laktak, mint ahol a felsőoktatási intézményük volt. 33%-uk máshol lakott Magyarországon, és mindössze 1%-uk élt a válaszadók közül külföldön a Magyarországon folytatott tanulmányaik során. Az első két ábra összevetésekor láthatjuk, hogy nagyobb arányban éltek a végzetek ugyanott, mint ahol a felsőoktatási intézményük volt a tanulmányaik alatt, mint azt követően. A külföldön élők aránya kis mértékben megnőtt, miután a hallgatók befejezték a tanulmányaikat. (4.2. ábra)

4.2. ábra: A végzetek tanulmányok alatti fő lakóhelye (N=6742)

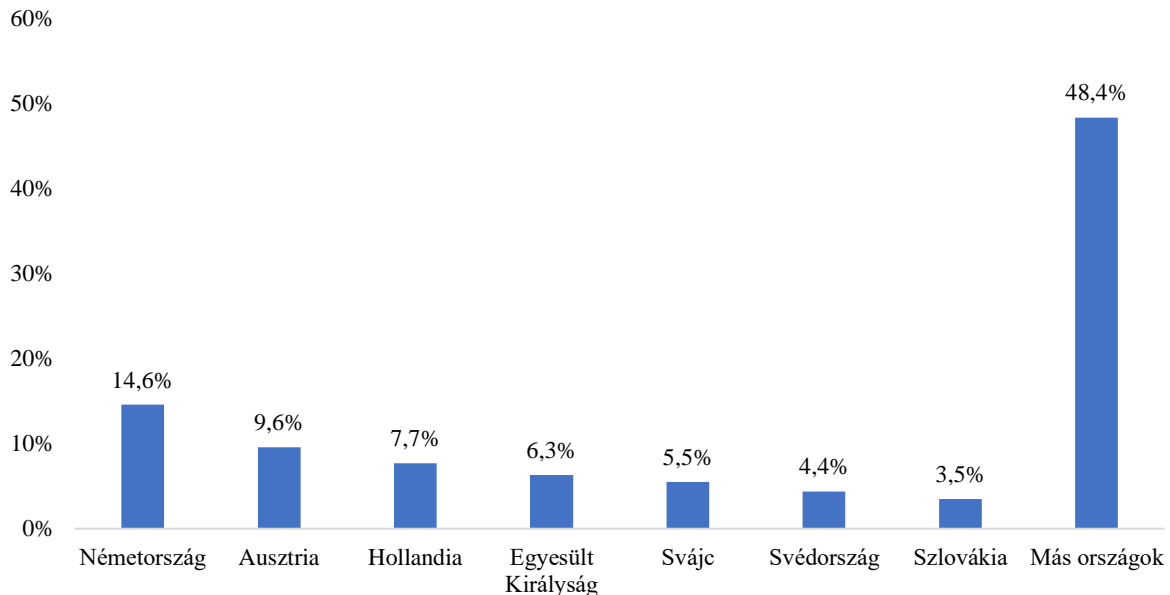
A 2016/17-ben végzetek esetén arra vonatkozóan is szerepelt kérdés a kérdőívben, hogy 2018-ban, tehát körülbelül egy évvel a végzés után hol éltek. Így összehasonlító az 5 éve végzetek lakóhelye az 1 éve végzetek lakóhelyével olyan szempontból, hogy ugyanarra az időpontra kérdeztünk rá az életük során. A 2016/17-ben végzetek esetén azt láthatjuk, hogy közel 50%-uk ugyanott élt 2018-ban, mint ahol a felsőoktatási intézményük volt. 44% máshol élt Magyarországon belül, 6%-uk pedig külföldön élt. Így az első ábrával összehasonlítva látható, hogy nagyon hasonló képet mutat a két végzeti csoport lakóhely szerinti megoszlása 1 évvel a diplomaszerezés után. (4.3. ábra)

4.3. ábra: Lakóhely 2018 októberében (2016/17-ben végzetek) (N=3327)

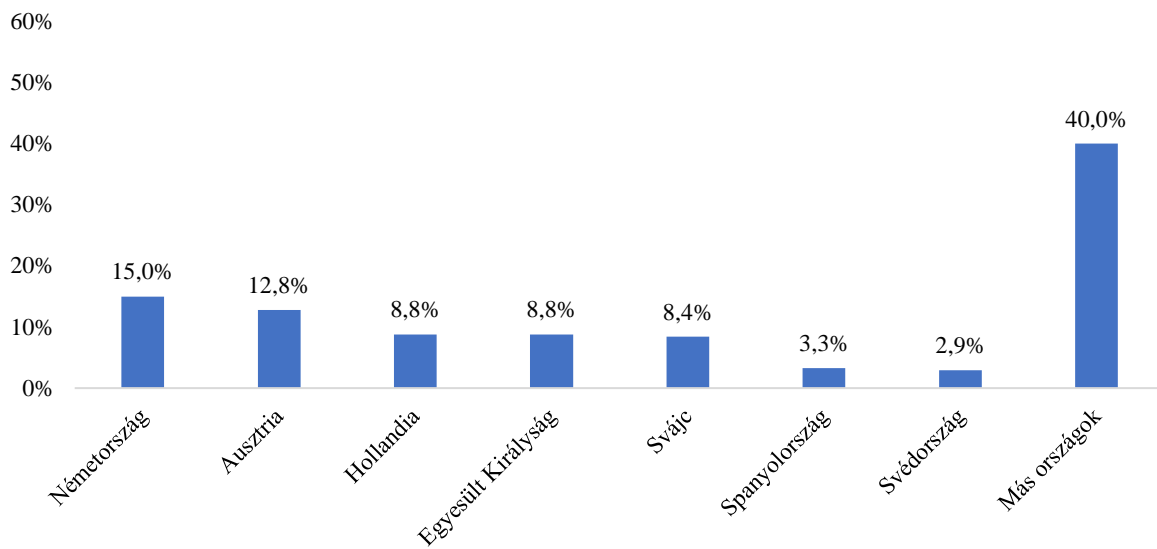
A jelenlegi lakóhelyre vonatkozó kérdést követő „külföld, éspedig...” válasz értékei láthatók a 4. ábrán, azok esetén, akik ezt az opciót választották. A top 7 országot vizsgálva azt láthatjuk, hogy Németország áll az első helyen, a két végzeti csoportot összevonva közel 15%-uk a kérdőív kitöltésének idején Németországban élt. Ausztriában közel 10%, Hollandiában 8%, az Egyesült Királyságban pedig 6%-uk élt a külföldön tartózkodóknak. A 7 legnépszerűbb külföldi ország között találjuk még Svájcot, Svédországot és Szlovákiát. A válaszadók közel 50%-a más országokban tartózkodott a kérdőív kitöltésekor. (4.4. ábra)

4.4. ábra: Külföldön lakó végzetek lakóhelyének az országa (N=528)

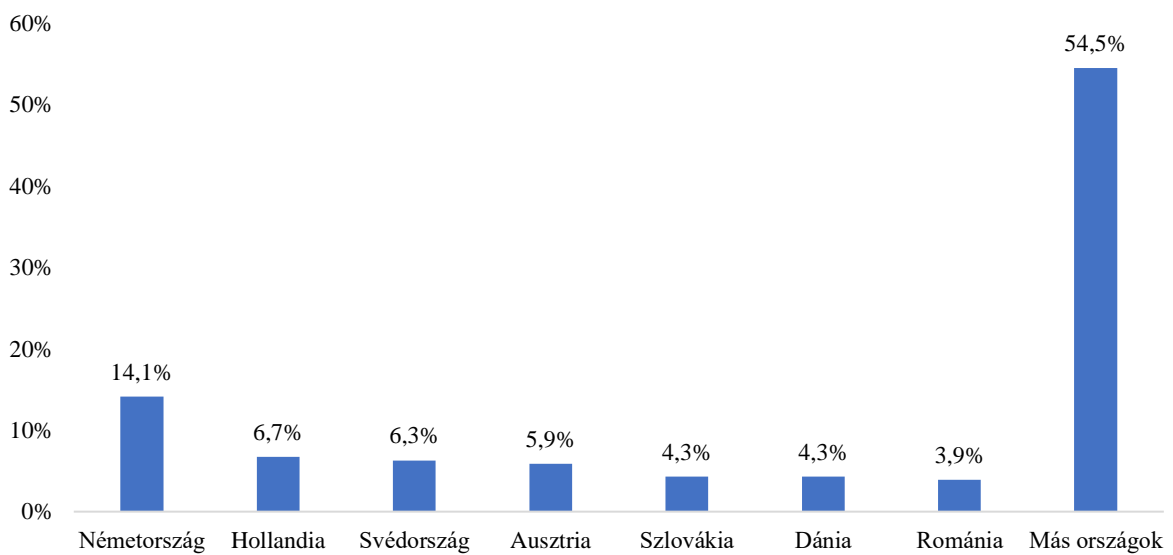

Ha összevetjük a két végzeti csoportot a külföldön tartózkodók országának szempontjából, eltérő képet láthatunk kirajzolódni. Általánosan elmondható, hogy a 2020/21-ben végzetek esetén jobban eloszlanak az arányok a külföldi országok között, míg a 2016/17-ben végzetek esetén néhány ország arányaiban kiemelkedik az összes közül. Németország mindkét csoport esetében vezet, közel 15% mindkét végzeti évfolyamnál az itt lakók aránya. A második helyen a 2016/17-ben végzetek esetén Ausztria (13%), míg a 2020/21-ben végzetek esetén Hollandia (7%) állt. További népszerű országok még a 2016/17-ben végzetek esetén Hollandia (9%), az Egyesült Királyság (9%), Svájc (8%), Spanyolország (3%), Svédország (3%). A 2020/21-ben végzetek esetében Svédország (6%), Ausztria (6%), Szlovákia (4%), Dánia (4%) és Románia (4%) szerepelt még a top 7-ben. Az összes többi országban élők aránya a 2016/17-ben végzetek esetén 40%, míg a 2020/21-ben végzetek esetén 55%. Változatosabb képet mutat tehát az országok közötti megoszlás az 1 éve végzetek esetén, mint a korábban, 5 évvel ezelőtti végzetek esetén. (4.5. és 4.6. ábra)

4.5. ábra: Külföldön lakó végzettek lakóhelyének országa, 2016/17-ben végzettek (N=273)

4.6. ábra: Külföldön lakó végzettek lakóhelyének országa, 2020/21-ben végzettek (N=255)

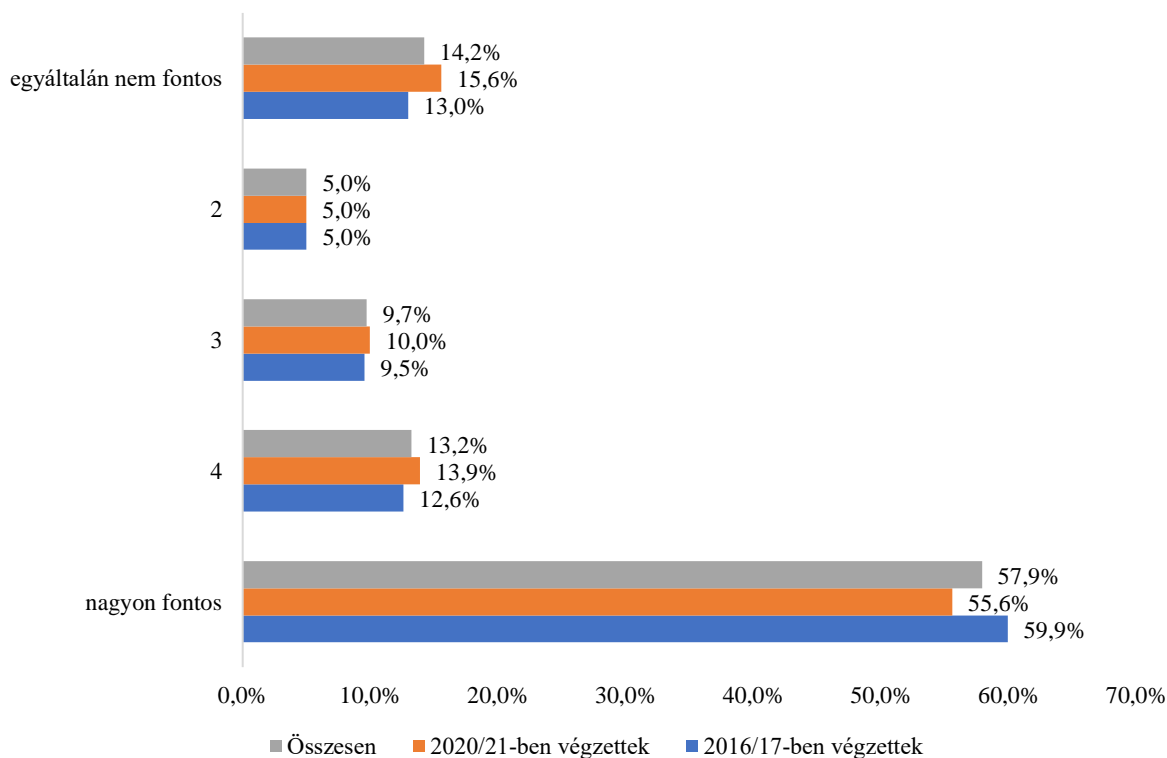

4.2 A jelenlegi lakóhelyre költözés okai

A lakóhelyre vonatkozó kérdéseket követően annak kapcsán válaszoltak meg kérdéseket a végzettek, hogy milyen okból költöztek jelenlegi lakóhelyükre, amennyiben az eltér a tanulmányok helyszínétől. A válaszadók száma kérdésenként eltér, átlagosan 3631 fő válaszolta meg a költözés okaira vonatkozó kérdéseket. Az adatok minden ábrán külön szerepelnek a 2016/17 és 2020/21-ben végzettek esetén, az összehasonlíthatóság kedvéért. Néhány esetben láthatunk eltéréseket a két végzeti csoport között, de nagy vonalakban hasonló kép rajzolódik ki mind az 1, mind az 5 éve végzettek esetén. A kérdésekre adható válaszok 1-től 5-ig terjedő skálán szerepeltek, amelyen az „egyáltalán nem fontos” és a „nagyon fontos” értékek szerepeltek a skála két végén, közötté pedig 3 köztes opciót jelölhettek meg a válaszadók.

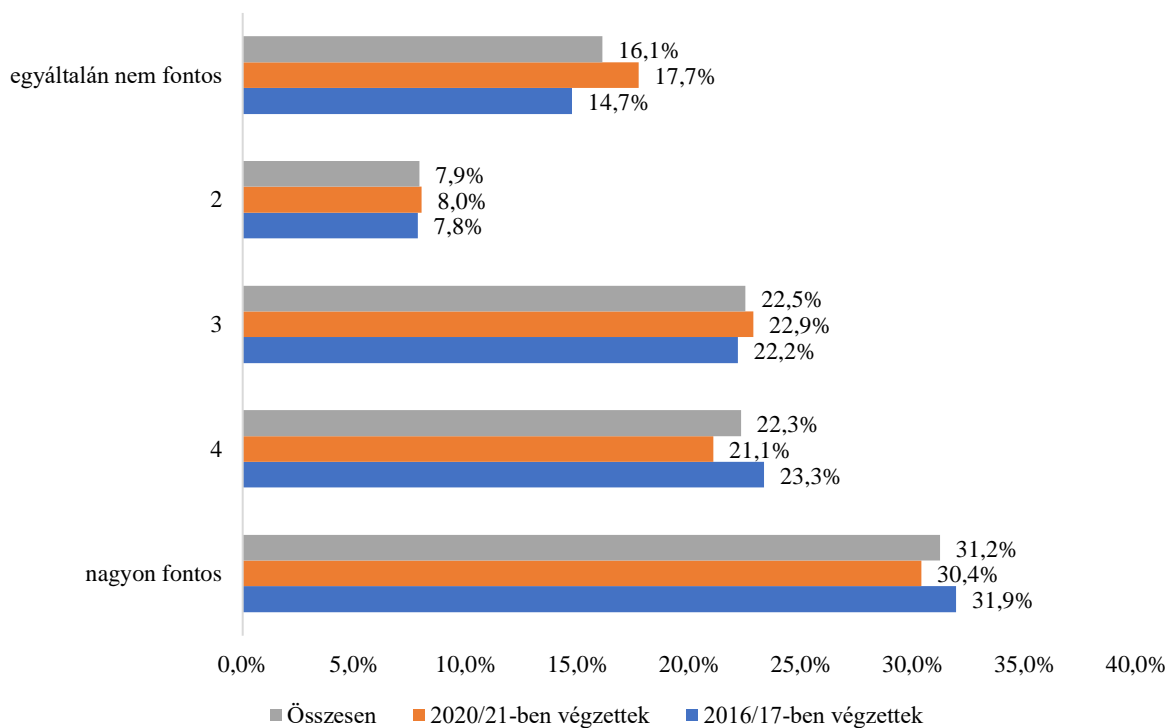
A partnerrel kapcsolatos vagy családi okok bizonyultak a legfontosabb szempontnak az új lakóhelyre költözés során a többi szemponttal összevetve mindkét végzeti csoport esetén. A 2016/17-ben végzettek kicsit nagyobb arányban érezték nagyon fontosnak a partnert vagy a családot költözés során (60%), de a 2020/21-ben végzettek is itt választották a legnagyobb arányban a nagyon fontos opciót az összes ok közül (56%). További összesen közel 24% érezte úgy, hogy fontos vagy közepesen fontos ok volt költözéskor a partner/család, míg mindössze közel 20% érezte úgy mindkét végzeti csoport esetén, hogy nem, vagy egyáltalán nem volt fontos ez a tényező. (4.7. ábra)

4.7. ábra: A jelenlegi lakóhelyre való költözés okai a 2016/17-ben és 2020/21-ben végzettek körében: partnerrel kapcsolatos vagy családi okok (Azok körében, akik nem a tanulmányaik helyszínén élnek, N=3645)

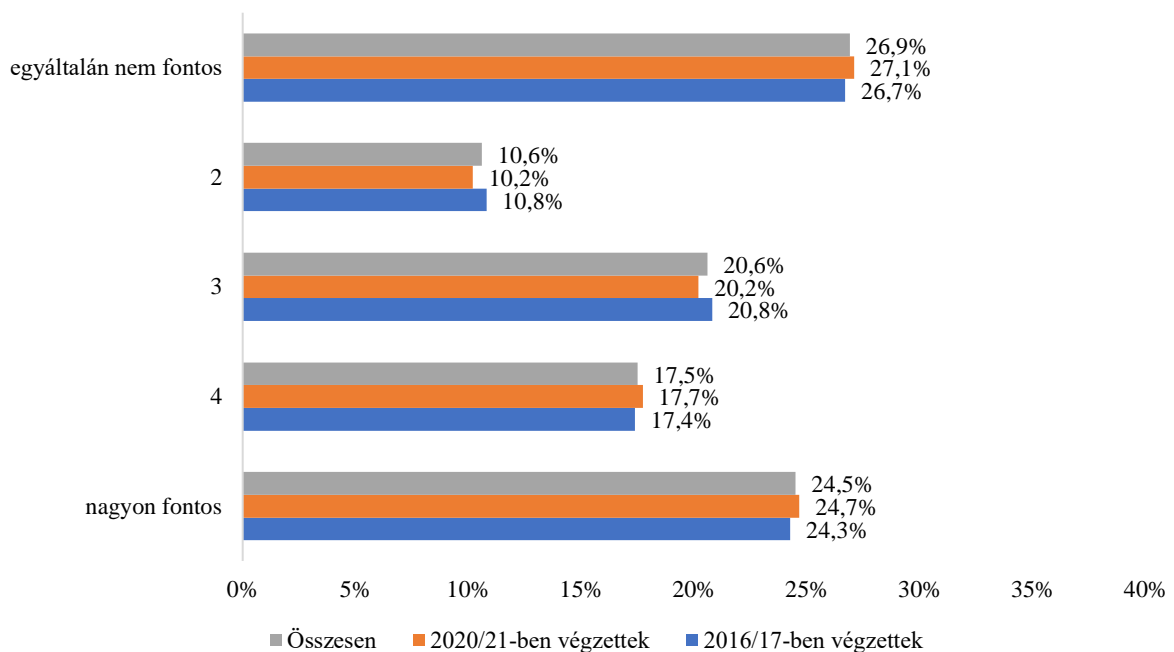
A magasabb általános életminőséget szintén sokan jelölték nagyon fontosnak és fontosnak a válaszadók közül. A legfelső 3 opciót (közepesen fontos, fontos, nagyon fontos) több, mint a válaszadók kétharmada választotta, tehát összességében a magasabb életminőség a második legfontosabb befolyásoló tényező költözés esetén a partnerrel vagy családdal kapcsolatos okok után. Mindössze közel 23% választotta azt mindkét végzeti csoport esetén, hogy nem, vagy egyáltalán nem fontos számukra a magasabb általános életminőség költözéskor. (4.8. ábra)

4.8. ábra: A jelenlegi lakóhelyre való költözés okai a 2016/17-ben és 2020/21-ben végzettek körében: magasabb általános életminőség (Azok körében, akik nem a tanulmányaik helyszínén élnek, N=3630)

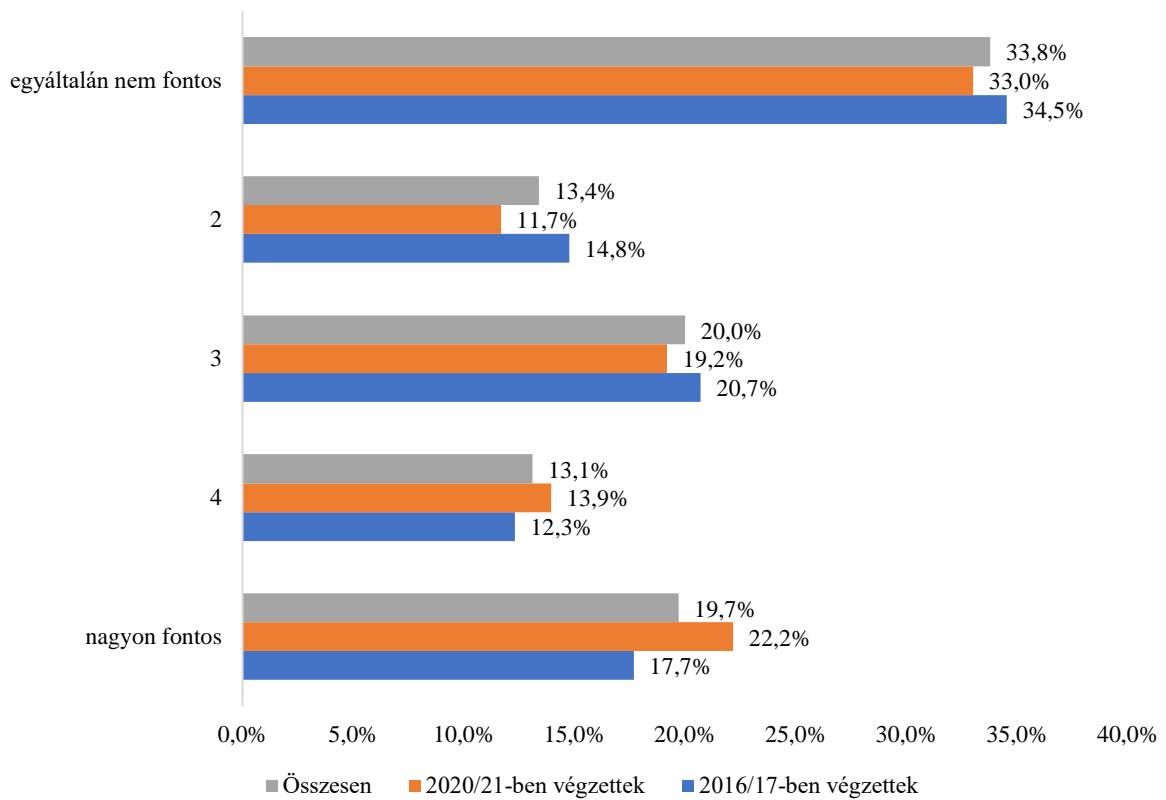
A magasabb jövedelmi kilátás szintén fontos befolyásoló tényező volt a jelenlegi lakóhelyre költözéskor mindkét végzeti csoport számára. Nagyon fontosnak találta ezt az okot a költözésre a válaszadók közel negyede. További közel 30% fontosnak vagy közepesen fontosnak találta a magasabb jövedelmet a költözés mérlegelésekor. Kiugróan nagy arányban választották a válaszadók ennél az oknál azt, hogy nem, vagy egyáltalán nem volt fontos számukra a magasabb jövedelem. Ez utóbbi két lehetőséget együtt összesen több, mint 40%-ban választották a végzetek mind a 2016/17-ben, mind a 2020/21-ben végzetek esetén. (4.9. ábra)

4.9. ábra: A jelenlegi lakóhelyre való költözés okai a 2016/17-ben és 2020/21-ben végzetek körében: magasabb jövedelmi kilátások (Azok körében, akik nem a tanulmányaik helyszínén élnek, N= 3620)

A magasabb vagy további képesítések megszerzésére mutakozó jobb lehetőségek kicsivel nagyobb arányban motiválták a 2020/21-ben végzeteket, mint a 2016/17-ben végzeteket. Nagyon fontos volt a 2020/21-ben végzetek 22%-a számára ez az ok, míg a 2016/17-ben végzetek esetén ez az arány 18%. A legtöbben ennél az oknál választották azt, hogy egyáltalán nem volt fontos számukra a költözés során (2020/21: 33%, 2016/17: 35%). (4.10. ábra)

4.10. ábra: A jelenlegi lakóhelyre való költözés okai a 2016/17-ben és 2020/21-ben végzettek körében: jobb lehetőségek a magasabb vagy további képzés megszerzésére (Azok körében, akik nem a tanulmányaik helyszínén élnek, N=3629)

5 Függelék

5.1 Az alappopuláció, valamint a súlyozatlan és a súlyozott és minta megoszlása a súlyozáshoz használt változók szerint (Iharosi Tamás)

5.1.1 Teljes minta

		alappopuláció összesen		minta összesen		súlyozott minta összesen	
		N	%	N	%	N	%
Végzettség képzési szintje (referencia program)	BA/BSc/Bprof, vagy régi főiskolai képzés (ISCED6)	67474	62,2%	4101	60,3%	4230	62,2%
	MA/MSc, vagy osztatlan, vagy régi egyetemi képzés (ISCED7)	40920	37,8%	2695	39,7%	2566	37,8%
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatótudomány (nem pedagógus)	1336	1,2%	87	1,3%	84	1,2%
	Pedagógus képzés	12007	11,1%	602	8,9%	753	11,1%
	Művészetek	3751	3,5%	234	3,4%	235	3,5%
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	2739	2,5%	174	2,6%	172	2,5%
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	3996	3,7%	337	5,0%	251	3,7%
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	9221	8,5%	690	10,2%	578	8,5%
	Pszichológia	2909	2,7%	217	3,2%	182	2,7%
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	21080	19,4%	1194	17,6%	1322	19,4%
	Jog	4063	3,7%	216	3,2%	255	3,7%
	Természettudományok, matematika és statisztika	4660	4,3%	495	7,3%	292	4,3%
	Információs és kommunikációs technológiák	6309	5,8%	361	5,3%	396	5,8%
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	15163	14,0%	1124	16,5%	951	14,0%
	Építészet és várostervezés	2085	1,9%	172	2,5%	131	1,9%
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	3658	3,4%	203	3,0%	229	3,4%
	Orvostudomány, Fogászat	3723	3,4%	107	1,6%	233	3,4%
	Egyéb egészségügy	3877	3,6%	194	2,9%	243	3,6%
	Gyógyszerészet	639	0,6%	28	0,4%	40	0,6%
	Szociális gondoskodás	1057	1,0%	88	1,3%	66	1,0%
Szolgáltatások	6121	5,6%	273	4,0%	384	5,6%	
Kohorsz - végzés tanéve	2016/2017	53709	49,5%	2811	41,4%	3367	49,5%
	2020/2021	54685	50,5%	3985	58,6%	3429	50,5%
Nem	férfi	45768	42,2%	2706	39,8%	2870	42,2%
	nő	62626	57,8%	4090	60,2%	3926	57,8%
Korcsoport	25 vagy fiatalabb	21981	20,3%	1664	24,5%	1378	20,3%
	26-30	51313	47,3%	3308	48,7%	3217	47,3%
	31 vagy idősebb	35100	32,4%	1824	26,8%	2201	32,4%

5.1.2 A 2016/2017-es tanévben abszolutoriumot szerzettek

		alappopuláció 2016/2017		minta 2016/2017		súlyozott minta 2016/2017	
		N	%	N	%	N	%
Végzettség képzési szintje (referencia program)	BA/BSc/Bprof, vagy régi főiskolai képzés (ISCED6)	33460	62,3%	1749	62,2%	2131	63,3%
	MA/MSc, vagy osztatlan, vagy régi egyetemi képzés (ISCED7)	20249	37,7%	1062	37,8%	1236	36,7%
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatástudomány (nem pedagógus)	559	1,0%	33	1,2%	38	1,1%
	Pedagógus képzés	5785	10,8%	226	8,0%	346	10,3%
	Művészetek	1857	3,5%	99	3,5%	121	3,6%
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	1422	2,6%	80	2,8%	92	2,7%
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	2029	3,8%	158	5,6%	136	4,0%
	Társadalomtudományok, újságírás és más információszolgáltatás	4310	8,0%	286	10,2%	289	8,6%
	Pszichológia	1226	2,3%	78	2,8%	81	2,4%
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	10635	19,8%	512	18,2%	687	20,4%
	Jog	2095	3,9%	88	3,1%	128	3,8%
	Természettudományok, matematika és statisztika	2695	5,0%	254	9,0%	174	5,2%
	Információs és kommunikációs technológiák	2656	4,9%	123	4,4%	168	5,0%
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	7805	14,5%	458	16,3%	475	14,1%
	Építészet és várostervezés	1158	2,2%	68	2,4%	64	1,9%
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	1962	3,7%	83	3,0%	115	3,4%
	Orvostudomány, Fogászat	1755	3,3%	43	1,5%	117	3,5%
	Egyéb egészségügy	1866	3,5%	65	2,3%	100	3,0%
	Gyógyszerészet	309	0,6%	9	0,3%	16	0,5%
	Szociális gondoskodás	498	0,9%	37	1,3%	33	1,0%
Szolgáltatások	3087	5,7%	111	3,9%	186	5,5%	
Kohorsz - végzés tanéve	2016/2017	53709	100,0%	2811	100,0%	3367	100,0%
	2020/2021						
Nem	férfi	22325	41,6%	1114	39,6%	1430	42,5%
	nő	31384	58,4%	1697	60,4%	1937	57,5%
Korcsoport	25 vagy fiatalabb	51	0,1%	0	0,0%	0	0,0%
	26-30	29838	55,6%	1767	62,9%	1958	58,1%
	31 vagy idősebb	23820	44,4%	1044	37,1%	1409	41,9%

5.1.3 A 2020/2021-es tanévben abszolutoriumot szerzettek

		alappopuláció 2020/2021		minta 2020/2021		súlyozott minta 2020/2021	
		N	%	N	%	N	%
Végzettség képzési szintje (referencia program)	BA/BSc/Bprof, vagy régi főiskolai képzés (ISCED6)	34014	62,2%	2352	59,0%	2099	61,2%
	MA/MSc, vagy osztatlan, vagy régi egyetemi képzés (ISCED7)	20671	37,8%	1633	41,0%	1329	38,8%
Képzési terület (referencia program) - képzés alapján generálva	Oktatótudomány (nem pedagógus)	777	1,4%	54	1,4%	45	1,3%
	Pedagógus képzés	6222	11,4%	376	9,4%	407	11,9%
	Művészetek	1894	3,5%	135	3,4%	115	3,3%
	Humán tudományok (kivéve: nyelvek, nyelvtudomány és irodalom)	1317	2,4%	94	2,4%	79	2,3%
	Nyelvek, nyelvészet, irodalom	1967	3,6%	179	4,5%	115	3,3%
	Társadalomtudományok, újságírás és más információs szolgáltatás	4911	9,0%	404	10,1%	289	8,4%
	Pszichológia	1683	3,1%	139	3,5%	101	2,9%
	Üzleti ismeretek, ügyvitel és adminisztráció	10445	19,1%	682	17,1%	635	18,5%
	Jog	1968	3,6%	128	3,2%	126	3,7%
	Természettudományok, matematika és statisztika	1965	3,6%	241	6,0%	118	3,4%
	Információs és kommunikációs technológiák	3653	6,7%	238	6,0%	228	6,6%
	Műszaki, ipari és építőipari képzések	7358	13,5%	666	16,7%	476	13,9%
	Építészeti és várostervezés	927	1,7%	104	2,6%	67	2,0%
	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat és állatorvosi tudományok	1696	3,1%	120	3,0%	114	3,3%
	Orvostudomány, Fogászat	1968	3,6%	64	1,6%	117	3,4%
	Egyéb egészségügy	2011	3,7%	129	3,2%	143	4,2%
	Gyógyszerészet	330	0,6%	19	0,5%	24	0,7%
	Szociális gondoskodás	559	1,0%	51	1,3%	33	1,0%
	Szolgáltatások	3034	5,5%	162	4,1%	198	5,8%
Kohorsz - végzés tanéve	2016/2017						
	2020/2021	54685	100,0%	3985	100,0%	3429	100,0%
Nem	férfi	23443	42,9%	1592	39,9%	1439	42,0%
	nő	31242	57,1%	2393	60,1%	1989	58,0%
Korcsoport	25 vagy fiatalabb	21930	40,1%	1664	41,8%	1378	40,2%
	26-30	21475	39,3%	1541	38,7%	1259	36,7%
	31 vagy idősebb	11280	20,6%	780	19,6%	791	23,1%